

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİNDE ÜÇ FARKLI YÖNTEM İLE
İŞLENEN BASKETBOL DERSLERİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL
DUYUŞSAL VE PSİKOMOTOR GELİŞİM DÜZEYLERİNE ETKİSİ**

Hüseyin Atakan Güçoğlu

YÜKSEK LİSANS

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Hüseyin Atakan
Soyadı : Güçoğlu
Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Spor Bilimleri Fakültesinde Üç Farklı Yöntem ile İşlenen Basketbol Derslerinin Öğrencilerin Bilişsel Duyuşsal ve Psikomotor Gelişim Düzeylerine Etkisi

İngilizce Adı : The Effect of Basketball Courses Through Three Different Methods on The Cognitive, Affective and Psychomotor Development Levels of The Faculty of Sport Sciences

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Hüseyin Atakan Güçoğlu

İmza :

JURİ ONAY SAYFASI

Hüseyin Atakan Güçoğlu tarafından hazırlanan “ Spor Bilimleri Fakültesinde Üç Farklı Yöntem İle İşlenen Basketbol Derslerinin Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Gelişim Düzeylerine Etkisi ”adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Seyfi SAVAŞ

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Gamze ERİKOĞLU ÖRER

Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Ekrem Levent İLHAN

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 26.08.2019

Bu tezin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu tezin; konusunun, çalışma grubunun ve çalışma alanının belirlenmesinde, tezin teorik ve uygulama bölümünün her safhasında bana daima destek olan, engin bilgilerini, samimiyetini ve tecrübelerini benimle paylaşan saygı değer hocam ve tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Seyfi SAVAŞ' a sonsuz saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma süresince ölçümlerin alınması ve uygulama safhasında desteğini esirgemeyen ve her aşamada yardımcı olan saygı değer arkadaşım Arş. Gör. Nagihan KIRIKOĞLU'na, uygulama ve ölçümlerin alınmasındaki yardımlarından dolayı Omit HATAMI'ye, tezin çeşitli aşamalarında benden desteğini esirgemeyen değerli arkadaşlarım Buse ÜNAL, Ahmet Uğur GÜVEN ve Cumhuriyet Akademi Spor Kulübü Başkanı Sayın Seçkin SARIKAYA'ya yardımları ve değerli bilgilerini benimle paylaştığı için saygı değer hocam Prof. Dr. Mehmet Akif BAKIR'a teşekkür ederim.

Bu süreçte bana göstermiş olduğu anlayış ve sabırla birlikte bu araştırmanın istatistiksel analiz bölümüne önemli derecede katkı sağlayan sevgili hayat arkadaşım Sinem Naz KARAGÖZ'e ve son olarak beni yetiştiren ve bugünlere gelmemde maddi ve manevi her türlü desteği sağlayan; annem Berrin GÜÇÖĞLU, ağabeyim Ekrem Alpcan GÜÇÖĞLU ve ablam Melek GÜÇÖĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİNDE ÜÇ FARKLI YÖNTEM İLE İŞLENEN BASKETBOL DERSLERİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL DUYUŞSAL VE PSİKOMOTOR GELİŞİM DÜZEYLERİNE ETKİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hüseyin Atakan Güçoğlu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2019

ÖZ

Günümüzde beden eğitimi ve spor dersleri okul öncesinden başlayarak yükseköğretime kadar uzanan eğitim-öğretim sürecinin her kademesi içinde kendine önemli bir yer bulmuştur. Beden eğitimi ve spor derslerinin önemi; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor getirileri ve bireyin yaşamındaki yeri göz önünde alındığında yadsınamaz boyutlardadır. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin verimliliği ve birbirlerine olan üstünlükleri tartışma konusu olmuştur. Bu araştırmada, 12 haftalık süre içinde lisans düzeyi basketbol dersi içerisinde spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yönteminin, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim düzeyleri üzerine etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma, gerçek deneme modellerinden, ön test – son test 2 gruplu model kullanılarak desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, 2018-2019 öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler, örneklemi ise Beden Eğitimi

Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon Bölümlerinde öğrenim gören 26 kadın, 23 erkek olmak üzere (N=49) öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grupları random atama yöntemi ile belirlenmiş olup model-1(n=17), model-2(n=16), model-3 (n=16) olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Model 1 grubuna spor eğitim modeli ile, model 2 grubuna alıştırmaya yöntemi ile ve model-3 grubuna eşli çalışma yöntemi ile haftada 2 gün ve günde 2 şer saat olmak üzere 14 hafta boyunca basketbol öğretim programı uygulanmıştır. Araştırmada, basketbolda psikomotor gelişim düzeylerinin belirlenebilmesi için Dr. Öğretim Üyesi Seyfi Savaş'ın geliştirdiği "Basketbol Psikomotor Alan Gözlem Ölçeği", duyuşsal gelişim düzeylerinin belirlenmesi için ise Erman Öncü, Bülent Gürbüz ve Mehmet Tunçkol'un 2015'te geliştirdiği "Basketbol Tutum Ölçeği(kısa form) " bilişsel farkındalık düzeylerinin belirlenmesi için ise Mehmet Ulaşın 2014'te geliştirdiği Basketbol Bilgi Testi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel çıktılarına spss 25.0 paket programı kullanılarak ulaşılmıştır. Öncelikle gruplardan alınan verilere Kolmogorov-Smirnov ve Shaphiro-Wilk normal dağılım testleri uygulanmıştır. Bu test sonuçlarına göre duyuşsal alana ait veriler normal dağılım gösterirken bilişsel ve psikomotor alana ait veriler ise normal dağılım göstermemiştir. Test sonuçları ve örneklem sayısının da yetersizliği göz önüne alınarak uzmanlarca tüm gruplarda non parametric testlerin kullanılması uygun görülmüştür. Model 1, model 2 ve model 3 gruplarına istatistiksel testlerin uygulanmasında, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin belirlenmesi sonrasında grup içi ön test ve son test karşılaştırmalarında Wilcoxon Signed Rank Test, grupların birbirleriyle kıyaslanmasında ise 3'lü karşılaştırmalarda Kruskal Wallis ve 2'li karşılaştırmalarda Man Whitney U testleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularında; duyuşsal gelişim düzeyinde, model -1, model-2 ve model 3 gruplarının ön test ve son test verileri arasında anlamlı bir fark bulunamazken ($p>0,05$), psikomotor gelişim düzeyinde ise model-1 model-2 ve model 3 grupları ön test ve son test verileri arasında her üç grup lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Grupların birbirleriyle kıyaslanması ile 3 grubun ön testleri arasında anlamlı bir fark görülmezken ($p>0,05$), son testleri arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($p<0,05$). Bununla birlikte tüm gruplar 2li karşılaştırma yöntemi ile birbiriyle kıyaslanmıştır. Karşılaştırma sonucunda model 1 ile model 2 ve model 2 ile model 3 gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir fark görülmezken ($p>0,05$), model 1 ve model 3 gruplarının son test puanları karşılaştırıldığında model 3 grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Model 1, model 2 ve model 3 grupları bilişsel farkındalık bakımından karşılaştırıldığında ise gruplar arasında anlamlı bir farka rastlanılmamıştır ($p>0,05$). Gruplara uygulanan 14 haftalık basketbol eğitimi sonucunda bilişsel ve duyuşsal alana ait verilerde herhangi bir anlamlı farklılık gözlenmezken($p>0,05$), psikomotor alanda her üç grupta da önemli düzeyde artış gözlenmiştir ($p<0,05$). Gruplar psikomotor düzeyde birbiri ile kıyaslandığında, spor eğitim modeli ve alıştırmaya yöntemi arasında ve alıştırmaya yöntemi ile eşli çalışma yöntemi arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmazken, eşli çalışma yöntemi ve spor eğitim modeli arasında eşli çalışma yöntemi lehine anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre eşli çalışma

yönteminin psikomotor gelişim alanına etkisinin spor eğitim modeline göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler : Bilişsel gelişim, duyuşsal gelişim, psikomotor gelişim, basketbol, spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi, eşli çalışma yöntemi
Sayfa adedi : 89
Danışman : Dr. Öğretim Üyesi. Seyfi Savaş

**THE EFFECT OF BASKETBALL COURSES THROUGH THREE
DIFFERENT METHODS ON THE COGNITIVE AFFECTIVE AND
PSYCHOMOTOR DEVELOPMENT LEVELS OF THE FACULTY OF
SPORT SCIENCES**

(M.S Thesis)

Hüseyin Atakan Güçoğlu

GAZİ UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

August 2019

ABSTRACT

Nowadays, physical education and sports lessons have found an important place in every stage of the education process from preschool to higher education. Importance of physical education and sports lessons; cognitive, affective and psychomotor returns and their place in life are undeniable. However, the efficiency and superiority of teaching methods used in physical education and sports teaching has been the subject of discussion. In this study, it is aimed to reveal the effect of sport education model, exercise method and paired study method on cognitive, affective and psychomotor development levels of students in undergraduate level basketball course within 12 weeks. The research was designed using a pre - test and a post - test 2 - group model. The population of the study was the students of Gazi University Faculty of Sport Sciences in the fall and spring semesters of 2018-2019

academic year, and the sample was formed 26 female and 23 male ($N = 49$) students who were studying in Physical Education Teacher, Coaching Education, Sports Management and Recreation Departments. The study groups were determined by random assignment method and were divided into three groups as model-1 ($n = 17$), model-2 ($n = 16$) and model-3 ($n = 16$). For the Model 1 group, with the model 2 group with the practice method and the model-3 group with the paired study method, the basketball education program was applied for 2 weeks and 2 hours a day for 14 weeks with the sports training model. In order to determine psychomotor development levels in basketball, 'Basketball Psychomotor Field Observation Scale' developed by Faculty Member Seyfi Savaş was used in the study. Also, the Basketball Attitude Scale (short form) was developed by Erman Öncü, Bülent Gürbüz and Mehmet Tunçkol in 2015 was used to determine the affective development levels. Finally, in order to determine cognitive awareness levels, Mehmet Ulaşın's Basketball Knowledge Test developed in 2014 was used. The statistical outputs of the obtained data were obtained using spss 25.0 package program. Firstly, Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk normal distribution tests were applied to the data obtained from the groups. According to the results of this test, the data of the affective domain showed normal distribution, whereas the data of cognitive and psychomotor domain did not show normal distribution. It was considered appropriate to use non parametric tests in all groups considering the inadequacy of the test results and the number of samples. The Wilcoxon Signed Rank Test was used in the pre-test and post-test comparisons of the groups after the determination of the arithmetic mean and standard deviation values. In comparison of groups, Kruskal Wallis was used for 3 way comparisons; Man Whitney U tests were used for 2 way comparisons. In the findings of the research; no important difference was found between the pretest and posttest data of the model-1, model-2 and model 3 groups ($p > 0.05$); in the psychomotor development level, there was a significant difference between the pre-test and post-test data of model-1 model-2 and model 3 groups in favor of all three groups ($p < 0.05$). There was no significant difference between the pre-tests of the 3 groups ($p > 0.05$), but there was an important difference between the post-tests ($p < 0.05$). Besides, all groups were compared with each other by 2-way comparison method. As a result of the comparison, there was no significant difference between the posttest scores of model 1 and model 2 and model 2 and model 3 ($p > 0.05$), but a significant difference was found in favor of model 3 when the posttest scores of model 1 and model 3 were compared. When the Model 1, Model 2 and Model 3 groups were compared in terms of cognitive awareness, no significant difference was found between the groups ($p > 0.05$). As a result of the 14-week basketball training applied to the groups, no significant difference was observed in the cognitive and affective data ($p > 0.05$), while a significant increase was observed in the psychomotor area in all three groups ($p < 0.05$). When the groups were compared with each other at the psychomotor level, no significant difference was found between the sports training model and the practice method and between the exercise method and the paired working method; a significant difference was found between the paired working method and the sport education model in favor of the paired

working method. According to these results, it can be said that the effect of the paired study method on psychomotor development area is higher than the sports education model.

Key words : Cognitive development, Affective development, psychomotor development, Basketball, sports education model, exercise methods, pairing method

Page Number : 89

Supervisor : Assist. Prof. Dr. Seyfi SAVAS

İÇİNDEKİLER

telif hakkı ve tez fotokopi izin formu.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JURİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xviii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	3
Araştırmanın Amacı	6
Alt Problemler	6
Araştırmanın Önemi.....	7
Varsayımlar	8
Sınırlılıklar.....	8
Tanımlar	8
BÖLÜM II.....	11
GENEL BİLGİLER.....	11
Basketbol.....	11
Basketbolun Türkiye’deki Yeri ve Gelişimi	12
Beden eğitimi	13
Beden Eğitiminin Amaçları.....	13
Beden Eğitiminde Öğretim Yöntemleri	14

Anlatım Yöntemi	14
Sözlü Açıklama Yöntemi	14
Gösteri Yöntemi	15
Görevlendirme(ödev) Yöntemi	15
Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi.....	15
Problem Çözme Yöntemi.....	15
Bağımsız Çalışma Yöntemi.....	16
Soru Cevap Yöntemi	16
Değerlendirme Yöntemi	16
Medya Yardımlı Öğretim Yöntemi	16
Alıştırma Yöntemi.....	17
<i>Alıştırma Formlarının Planlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar</i>	
.....	17
<i>Alıştırma Yönteminin Olumlu Yönleri</i>	18
<i>Alıştırma Yönteminin Olumsuz Yönleri</i>	18
Eşli Çalışma Yöntemi.....	19
<i>Olumlu Yönleri</i>	19
<i>Olumsuz Yönleri</i>	20
Sporda Öğretim Modelleri	20
Doğrudan (Geleneksel) Öğretim Modeli	20
Kişiselleştirilmiş Sistem Öğretimi Modeli.....	21
İşbirlikli Öğrenme Modeli.....	21
Akran Öğretimi Modeli	22
Taktik Oyun Yaklaşımı Modeli	22
Sorgulama Temelli Öğretim Modeli.....	22
Spor Eğitimi Modeli(SEM).....	23
<i>Spor Eğitimi Modelinin Hedef ve Amaçları</i>	23
<i>Spor eğitim modelinin ilkeleri</i>	24

Sezonlar	25
Takım Üyeliği	25
Resmi Müsabakalar	25
Sonuç Etkinliği.....	25
Kayıt Tutma	26
Festival	26
Bilişsel Gelişim	26
Bilişsel Gelişim taksonomisi	27
<i>Bilgi</i>	27
<i>Kavrama</i>	27
<i>Uygulama</i>	27
<i>Analiz</i>	28
<i>Sentez</i>	28
<i>Değerlendirme</i>	28
Bilişsel Alan ve Basketbol İlişkisi	28
Duyuşsal Gelişim.....	29
Duyuşsal Gelişim Taksonomisi	30
<i>Alma</i>	30
<i>Tepkide bulunma</i>	30
<i>Değer Verme</i>	30
<i>Örgütlenme</i>	30
<i>Kişilik Haline Getirme</i>	31
Duyuşsal Alan ve Basketbol İlişkisi.....	31
Psikomotor Gelişim.....	32
Psikomotor Gelişim Taksonomisi	32
<i>Algılama</i>	32
<i>Kurulum</i>	32
<i>Kılavuzlama</i>	32
<i>Mekanikleşme</i>	33
<i>Beceri Haline Getirme</i>	33
<i>Duruma Uydurma</i>	33
<i>Yaratma</i>	33

Psikomotor Alan ve Basketbol İlişkisi.....	34
BÖLÜM III	35
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	35
BÖLÜM III	39
YÖNTEM.....	39
Araştırmanın Modeli	39
Çalışma Grubu	39
Araştırma Süreci.....	40
Temel Basketbol Eğitim Programı	40
Veri Toplama Aracı:	41
Veri Kullanımı İzin Formu	41
Basketbol Tutum Ölçeği	41
Basketbol Bilgi Testi	41
Basketbol Psikomotor Erişi Gözlem Formu	42
Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi:	44
Temel Betimleyici istatistikler.....	44
Normallik testi	45
BÖLÜM IV	47
BULGULAR	47
Duyuşsal Alana Ait Bulgular	47
Psikomotor Alana Ait Bulgular	51
Bilişsel Alana Ait Bulgular	57
BÖLÜM V	59
TARTIŞMA ve SONUÇ.....	59
Sonuç	59
Tartışma	60
Öneriler	62
KAYNAKLAR.....	65
EKLER	71
EK 1. Temel Basketbol Eğitim Programı	72
EK 2. Basketbol tutum ölçeği.....	78
EK 3. Basketbol Bilgi Testi	80

EK.4 Basketbol Psikomotor Alan Davranış Model 2 (Gözlem) Ölçeği.....	88
---	-----------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 <i>Temel Betimleyici İstatistikler</i>	44
Tablo 2 <i>Normallik Testi</i>	45
Tablo 3 <i>Duyuşsal Alana Ait Betimsel İstatistikler</i>	47
Tablo 4 <i>Model -1, Model -2 ve Model -3 Gruplarının Duyuşsal Alan Ön Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması</i>	48
Tablo 5 <i>Duyuşsal Alan Puanları Bakımından Model -1 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması</i>	48
Tablo 6 <i>Duyuşsal Alan Puanları Bakımından Model -2 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması</i>	49
Tablo 7 <i>Duyuşsal Alan Puanları Bakımından Model -3 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması</i>	49
Tablo 8 <i>Model -1, Model -2 ve Model-3 Gruplarının Duyuşsal Alan Son Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması</i>	50
Tablo 9 <i>Psikomotor Alana Ait Betimsel İstatistikler</i>	51
Tablo 10 <i>Model -1, Model -2 ve Model-3 Gruplarının Psikomotor Alan Ön Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması</i>	52
Tablo 11 <i>Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model -1 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması</i>	52
Tablo 12 <i>Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model -2 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması</i>	53

Tablo 13 <i>Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-3 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması</i>	54
Tablo 14 <i>Model -1 Model -2 ve Model -3 Gruplarının Psikomotor Alan Son Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması</i>	54
Tablo 15 <i>Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-1 ve Model-2 Grubunun Son Test Puanlarının Man Whitney U Testi ile Karşılaştırılması</i>	55
Tablo 16 <i>Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-1 ve Model-3 Grubunun Son Test Puanlarının Man Whitney U Testi ile Karşılaştırılması</i>	56
Tablo 17 <i>Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-2 ve Model-3 Grubunun Son Test Puanlarının Man Whitney U Testi ile Karşılaştırılması</i>	56
Tablo 18 <i>Bilişsel Alana Ait Betimsel İstatistikler</i>	57
Tablo 19 <i>Bilişsel Alan Puanları Bakımından Model 1, Model-2 ve Model-3 Gruplarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması</i>	58

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Basketbol Psikomotor Erişi Gözlem Ölçeği	43
--	----

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
SEM	Spor Eğitim Modeli
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde toplumların siyasal ve ekonomik olarak bulundukları konuma gelmelerindeki en önemli unsurlardan birisi eğitimidir. Eğitim; bireyleri ve toplumları amaçlı ve düzgün yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki nesle aktarmada ve insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirmek amacıyla kullanılan bir süreçtir (Harmandar, 2004).

Toplum olarak kalkınmanın en belirgin yolu, var olan bilgiyi kullanabilmek ve bu bilgilerden yeni bilgiler üretebilmektir. Bu da ancak ve ancak planlı, programlı ve güçlü bir eğitim ile gerçekleştirilebilir.

Eğitim zihinsel, ruhsal ve bedensel yönden bir bütün halinde gerçekleştirilmelidir. İyi bir eğitim süreci, sadece bilişsel becerileri geliştirmeye yönelik değil aynı zamanda duyuşsal ve psikomotor becerileri de en uygun seviyeye çıkarmayı hedeflemelidir. Duyuşsal ve psikomotor becerilerin gelişmesine en çok katkıda bulunacak unsur ise beden eğitimidir. Mustafa Kemal Atatürk “Her ulus çocuklarının sıhhatli ve gürbüz olmaları için yaşadıkları bölgenin sıhhi şartlarını temin etmek, devlet halinde bulunan siyasi teşekküllerin en birinci ödevidir” sözüyle bedensel sağlığa ve beden eğitimine verdiği önemi göstermiştir.

Beden eğitimi; kişinin fiziksel aktivitelere katılmak suretiyle kasıtlı olarak bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönden davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Bir

başka deyişle beden eğitimi fiziksel aktivite yoluyla insanın eğitilmesidir (Tamer & Pulur, 2001, s. 48).

İnsan vücudunun belirli ihtiyaçlar doğrultusunda eğitilmesi insanlığın varoluşuna kadar dayanmaktadır (Tayga, 1990).

İnsan vücudu, avlanma, tarım, engibeli arazileri aşma, barınak yapma, savaşma ve üstünlük sağlayabilme gibi gereksinimlerden ötürü fiziksel ve hareket kapasitesi olarak tarih boyunca gelişim göstermiştir.

Toplumların daha yüksek bir kültür seviyesine ulaşmasıyla birlikte vücut hareketlerinin farklı amaçlara yönelik geliştirilmesini sağlayacak uygulamalar kullanılmaya başlanmıştır. Bu da beden eğitimi ve spor ile ilgili davranışların, insanın ruhu ve bedeni arasındaki ilişkileri geliştiren ve bunların karşılıklı etkisiyle bu dengeyi sağlayacak ihtiyaçları karşılayacak ölçüler içinde yapılmasına vesile olmuştur (İnal, 2013).

Beden eğitimi ve spor hareketlerini planlı ve programlı bir şekilde eğitim sisteminde uygulamaya başlayan ilk ulus eski Yunanlılardır. Yeniçağlarda ise beden eğitimi ve spora sistemli bir şekilde eğitim sisteminde yer veren ilk ülke ise Almanya olmuştur (İnal, 2013).

14.YY'da Avrupa'da başlayan Rönesans ve Hümanizm hareketleri sonrasında beden eğitimi etkinliklerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Bu gelişmelerden sonra kişinin ruhen ve bedenen dengeli bir şekilde geliştirilmesi ve bedeninin bilinçli olarak eğitilmesi düşüncesinin ağırlık kazanmaya başlaması, Fransız düşünür J. J. Russo'nun bir felsefesi olarak tüm Avrupa'da kabul görmüştür. 15.YY boyunca Avrupa'da beden eğitimi, okulların programlarında yer almış ve 20.YY'dan itibaren Amerika'daki bazı üniversitelerde lisans düzeyinde açılan programlarla eğitim ve öğretim içindeki yerini almıştır (İşcan, 1998).

Günümüzde bireyler arası iletişimin ve toplumlararası ilişkilerin olumlu yönde gelişmesinde beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin büyük etkisi olduğu görülmüştür. UNESCO gibi kuruluşlar bu konuda yaptıkları ciddi çalışmalarla dünya ülkelerinin beden eğitimi ve spor derslerinin kredilerini ve ders saatlerini arttırmalarını sağlamıştır (İnal, 2013).

Günümüzde beden eğitimi ve spor, tüm dünyada okul öncesi eğitimden başlayıp yükseköğretime kadar uzanan eğitim sistemlerinin her kademesi içinde kendine önemli bir yer bulmuştur. Bu da beden eğitimi ve spor biliminin gün geçtikçe daha çok önem kazanmasını ve gelişmesini sağlamıştır.

Genel eğitimin bir parçası olan beden eğitimi derslerinde; çocuğun oyun hakkı ve serbest hareketinin okul yaşamı içerisindeki yeri güvenceye alınır, bedensel ve ruhsal eğitimi sağlanarak sportif etkinliklerden keyif almasına olanak verilir. Beceri, kuvvet ve beden eğitimi içerisinde toplanan planlı etkinlikler, gelişimi önemli bir şekilde destekler ve sağlıklı bir yaşamı mümkün kılar. Ayrıca öğrencinin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, kültürel değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetiştirilmeleri için en önemli araçtır (Harmandar, 2004; Özmen, 1999).

Bedenin eğitiminin bu kadar önemli olması ister istemez müfredat programında da yer almasını gerekli kılmıştır. Özellikle dersin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor getirileri, bireyin yaşamındaki sonuçları göz önünde alındığında yadsınamaz boyutlardadır. Bundan dolayı Beden Eğitimi öğretim programı; öğrencilerin yaşamlarında kullanabilecekleri temel, özelleşmiş spora özgü hareket becerileri, fiziksel etkinliklere özgü bilgileri, duygusal ve toplumsal özellikleri kazanmaları, sağlığı geliştirici fiziksel etkinliklere yaşam boyu etkin katılım sağlamaları amacıyla hazırlanmıştır (Koyuncuoğlu, 2015; Millî Eğitim Bakanlığı, 2012).

Problem Durumu

Ülkemiz eğitim sisteminde, 2006 yılında yapılan köklü değişiklik sonrasında davranışçı yaklaşımla sürdürülen eğitim felsefesinden yapılandırmacı eğitim anlayışına geçilmiştir.

MEB'in ilk ve ortaöğretim öğrencileri için yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırladığı beden eğitimi programlarının yeterli ve faydalı bir şekilde uygulanabilmesi için beden eğitimi öğretiminde kullanılan öğretmen ve öğrenci merkezli özel öğretim stil ve yöntemlerinin doğru ve etkili bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Bu yöntem ve stiller arasında komut(A), alıştırma(B), işbirliğine dayalı eşli çalışma(C), kendini denetleme(D), katılım(E), yönlendirilmiş buluş(F), problem çözme(G), bireysel program öğrencinin tasarımı(H), öğrencinin başlatması(I), kendine öğretme(J) stilleri; anlatım, sözlü açıklama, gösteri, alıştırma, görevlendirme (ödev), eşli çalışma, yönlendirilmiş buluş, problem çözme, bağımsız çalışma, soru-cevap, değerlendirme ve medya yardımlı öğretim yöntemleri ve doğrudan öğretim (geleneksel), kişiselleştirilmiş sistem öğretimi, işbirlikli öğrenme, akran öğrenme, spor eğitimi, taktik oyun yaklaşımı ve araştırma öğretim modelleri bulunmaktadır (Demirhan, 2001; Metzler, 2005; Tamer & Pulur, 2001).

Bu stil, yöntem ve modeller arasında eşli çalışma yöntemi ve alıştırma yöntemi beden eğitimi öğretiminde en çok kullanılan öğretim yöntemlerindendir. Spor eğitim modeli ise özellikle özelleştirilmiş (basketbol, voleybol, jimnastik vb. spor dalları) konuların öğretiminde kullanılabilecek en uygun öğretim modellerinden biridir.

Ülkemizin de benimsemiş olduğu yapılandırmacı eğitim yaklaşımında öğretim ortamlarında daha çok öğrenci merkezli yöntemler tercih edilmektedir. Bunun sebebi yapılan aktivitelerde öğrenciye daha fazla sorumluluk vererek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarında üst düzey bir öğretimin gerçekleştirilebilmesidir.

Alıştırma yöntemi, beden eğitimi aktiviteleri için gerekli becerilerin geliştirilmesinde kullanılan ve alıştırma formlarının öğretmen tarafından planlandığı, öğrencilerin ise alıştırmanın tekrarı yoluyla öğrenmelerinin sağlandığı öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir (Tamer & Pulur, 2001, s. 114).

Spor Eğitim Modeli beden eğitimi ve spor öğretim programları için geliştirilen bir öğretme modelidir. Genel olarak, daha bütün ve gerçek bir spor deneyimi ve tecrübesi sağlayan spor

eğitim modeli öğrencilere geleneksel beden eğitimi ve spor öğretimine göre daha fazla öğrenme şansı sunmaktadır. Bu modelde öğrenciler spor deneyimlerini koordine eder ve yönetirler. Ayrıca daha bütün ve gerçekçi bir şekilde nasıl oynayacaklarını öğrenirler. Kişisel sorumluluk ve aktif bir grup yeliği becerilerini de öğrenirler (Siedentop, 2011).

Beden eğitimi ğretiminde uygun yöntemin belirlenebilmesi için aktivitenin özelliği, ulaşılmak istenen özel amaç ve hedefler, öğrencinin yaşı, yetenek seviyesi ve sınıf mevcudu gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır (Tamer & Pulur, 2001, s. 110).

Yakın zamanda yapılan araştırmalara göre beden eğitimi ğretiminde uygun yöntem seçimi, öğrencilerin bilişsel duyuşsal ve psikomotor alanlarda öğrenme düzeylerinin st sınırlara ekilebilmesinde oldukça etkilidir.

Basketbol; elle idare edilen bir topu yere paralel şekilde uzanan bir çemberden geçirmek amacıyla karşılıklı 5'er kişiden oluşan iki takım arasında ve kendine özgü kurallarına göre oynanan bir takım oyunu ve spor dalıdır. Günümüzde basketbol dünya çapında futbolun ardından en popüler ikinci spor dalı olarak göze çarpmaktadır. Geniş kitleleri peşinden sürükleyen bir spor olan basketbol ülkemizde de oldukça yaygındır. Dünya çapında gerçekleşen profesyonel basketbol turnuvalarında ülke olarak milli takımlar ve kulüpler bazında çok ciddi başarılarımız da bulunmaktadır. Basketbol lkemizde ortaokul ve lise beden eğitimi dersi müfredatında da kendine yer bulmuştur.

Lise ve ortaokul müfredatında yer almasıyla beraber basketbol ğretiminde seçilen ğretim yöntemlerinin yeterliliği, verimliliği ve uygulanış tarzı tartışma konusu haline gelmiş ve çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Ülkemizdeki çalışmalarda basketbol ğretiminde bazı yöntemler karşılaştırılmış ve sonuçları ortaya çıkarılmıştır ancak geçmişte yapılan araştırmalar tarandığında eşli çalışma ve alıştırma yöntemlerinin kullanış sıklığı sebebiyle karşılaştırılması gerekliliği doğmuştur. Bu çalışmada ise basketbol ğretiminde eşli çalışma yöntemi, alıştırma yöntemi ve spor eğitim modeli karşılaştırılıp, öğrencilerin bilişsel duyuşsal ve psikomotor gelişim düzeylerine etkisi araştırılmış ve sonuçları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; eşli çalışma yöntemi, alıştırma yöntemi ve spor eğitim modeli ile işlenen basketbol derslerinin, spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim düzeylerine etkisinin olup olmadığının varsa bu yöntemlerin etki alanındaki farklılıkların ortaya koyulmasıdır.

Alt Problemler

- 1) Spor eğitim modeli ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin psikomotor gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 2) Spor eğitim modeli ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin duyuşsal gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 3) Spor eğitim modeli ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 4) Alıştırma yöntemi ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin psikomotor gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 5) Alıştırma yöntemi ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin duyuşsal gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 6) Alıştırma yöntemi ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 7) Eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin psikomotor gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 8) Eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin duyuşsal gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?
- 9) Eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersinin öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyi üzerine etkisi var mıdır?

- 10) Spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersleri arasında öğrencilerin psikomotor gelişim düzeyine etkisi bakımından fark var mıdır?
- 11) Spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersleri arasında öğrencilerin duyuşsal gelişim düzeyine etkisi bakımından fark var mıdır?
- 12) Spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersleri arasında bilişsel farkındalık bakımından fark var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Ünlü ve Aydos (2007) çalışmasında, Kırşehir ve Aksaray illerinde, 55 beden eğitimi öğretmeninin katılımıyla yaptıkları çalışmaya göre; beden eğitimi öğretmenleri tarafından en etkili bulunan yöntemler alıştırma ve anlatım yöntemleri, öğrenciler tarafından en çok tercih edilen öğretim yöntemleri ise gösteri, alıştırma ve eşli çalışma yöntemleridir.

Bu çalışmanın ışığında öğrencilerin tercih ettiği yöntemlerle işlenen beden eğitimi derslerinin bilişsel, psikomotor ve özellikle duyuşsal alana önemli katkısı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca spor eğitim modelinin, spor dallarının öğretiminde önemli bir yere sahip olması ve daha önce yapılan araştırmalara göre bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alandaki pozitif etkisinden dolayı gelenekselleşmiş olan bu yöntemlerle karşılaştırılması gerekli görülmüştür.

Bu duruma dayanarak spor eğitim modeli alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yönteminin basketbol öğretiminde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarına etkisinin araştırılması; beden eğitimi öğretmenlerine basketbol öğretiminde kullanacakları öğretim yöntemlerinin seçimi ve uygulanması bakımından ışık tutacağı, ayrıca bu yöntemlerin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim düzeylerine etkisinin ne düzeyde olacağı, yöntemler arasındaki fark ve öğrenme alanları arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak

literatüre önemli derecede katkı sağlayacağı ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Varsayımlar

1. Ölçümlerin uygulanması esnasında iç ve dış şartların bütün denekler için aynı olduğu varsayılmıştır.
2. Ölçümler uygulanırken öğrencilerin gerçek performanslarını sergilediği varsayılmıştır.
3. Uygulanan bilişsel ve duyuşsal ölçeklerde öğrencilerin soruları okuyarak ve isteyerek cevapladıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma;

1. Gazi üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
2. Beden eğitimi derslerinde işlenen basketbol müfredatı ile sınırlandırılmıştır.
3. Spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yöntemi ile sınırlandırılmıştır.
4. 14 haftalık (günde 2 ders saati olmak üzere haftada 2gün) eğitim ile sınırlandırılacaktır.

Tanımlar

Psikomotor gelişim: Vücut kontrolü ile koordinasyonun, başka bir deyişle, sinir-kas sistemleri koordinasyonunun geliştirilmesidir (Tamer, 1987, s. 2).

Duyuşsal gelişim: Kurulu olan herhangi bir sistemi kabul etme sürecinde bireyin bu sisteme karşı göstermiş olduğu duygusal tepkilerin bütünü yani; nefret, beğenme, tavır, değer ve inançlar gibi duyuşsal unsurlar bu alana dâhil olmaktadır (Melograno, 1997).

Bilişsel gelişim: Bilgi edinmede, bilişsel beceriler kazanmada geçirilen değişimleri, ilerlemeleri ifade eder. Bir başka deyişle bilişsel gelişim bilme, tanıma, anlama, kavrama, düşünme, akıl yürütme, problem çözme gibi zihinsel eylemlerde gelişimsel süreç içinde meydana gelen değişim ve gelişimi ifade eder (Yöndem & Taylı, 2010, s. 70-71).

Erişi düzeyi: Bir eğitim programındaki girdiler ile çıktılar arasındaki program hedefleri ile tutarlı fark (Mirzeoğlu, 2000).

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

Basketbol

Basketbol 1891 yılında Springfield, Massachusetts YMCA kolejinde fiziksel eğitmen uzamanı olarak görev yapan Dr. James Naismith tarafından kış aylarında atletler için kondisyon çalışması olarak uygulanmaya başlanmıştır. Dr.Naismith'in 13 ana basketbol kuralı günümüze gelene kadar oyunu hızlandırmak ve fizik anlamda en iyi mücadeleyi sağlamak amacıyla pek çok değişikliğe uğramıştır. Basketbol tüm dünyanın benimsediği ABD'nin en popüler uluslararası sporudur (www.turkcebilgi.com).

Basketbol; beşer kişilik takımlar halinde elle oynanan ve topu, yüksekliği 3,05m olan pota adı verilen aksamdan çemberden geçirerek kazanmaya çalışılan takım oyunudur. Basketbol karşılaşması, 10'ar dakikadan oluşan 4 periyottan ve 2 devreden oluşur. Topun kurallara uygun olarak oyuna girmesi ile karşılaşma saati başlar, herhangi bir nedenle oyun durduğunda oyun saati de durur. Oyuncu topu potaya herhangi bir noktadan ve açıdan atabilir. Savunma yapan oyuncu, atış yapanı faul yapmadan engellemeye çalışır. Topu çemberden girmese “basket” denir. Üç sayısı çizgisi adı verilen yarım dairenin dışından yapılan isabetli atışlar üç sayı kazandırır. Bu çizgi içinden yapılan atışlar ise iki sayıdır. Yapılan faul sonucu serbest atışlardan kazanılan atışlar ise bir sayı değerindedir. Sayıdan sonra diğer takım pota altından oyuna başlatır. Kenar çizgisinin dışında topu alan oyuncu,

beş saniye içinde alandaki takım arkadaşlarından birine atarak topu oyuna sokmak zorundadır. Bir takım topu rakip yarı alana geçirdikten sonra, topu bir daha kendi alanına geri taşıyamaz. Karşı takımın oyuncusunu tutmak, itmek, çelme takmak gibi hareketler kişisel faullerdir. Fauller kenar çizgisinden oyuna sokulmak üzere topun karşı takıma verilmesi ya da karşı takımın serbest atışlar kullanması biçiminde cezalandırılır. Bir müsabakada beş faul yapan oyuncu oyun dışı kalır. Bir basketbol maçında, oyun kurallarına aykırı olan davranışlara ihlal denir ve ihlal durumunda top rakip takıma verilir. Serbest atış alanında üç saniyeden fazla kalma, çifte sürme, topu yere vurmada birden fazla adım atma, topu tekmeleme ya da topa yumrukla vurma kural ihlalidir. Topa sahip olan takım 24 saniye içinde potaya atış yapmak zorundadır. Bu süreyi değerlendiremezse top karşı takıma geçer (Kangalgil, 2014).

Basketbolun Türkiye’deki Yeri ve Gelişimi

Resmi kayıtlara göre ülkemizde basketbol ilk kez 1904 yılında, İstanbul’da, Robert Kolej Spor Salonu’nda oynanmıştır. Ülkemizdeki temelleri ABD’li bir beden eğitimi öğretmeni öncülüğünde Robert Kolej çatısı altında atılan bu sporun tanınması ve yayılması ise sonraki yıllarda Galatasaray Lisesi beden eğitimi öğretmeni Ahmet Robenson’un çabalarıyla gerçekleşmiştir (Atabeyoğlu, 1970).

1923-1945 yılları arasında İl Birincilikleri, 1946 yılından itibaren de İstanbul, Ankara ve İzmir bölgelerine dayanan basketbol faaliyetleri; mahalli lig maçlarıyla bu bölgelerin lig birincileri arasında oynanan Türkiye Basketbol Şampiyonası’na katılması ile ulusal düzeyde yapılmıştır. 1966 yılında Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından, bu bölgelerin takımları bir araya getirilirken, Beden Terbiyesi Kanunu’nda da yapılan değişiklik ile Türkiye Basketbol Şampiyonası yerine Türkiye Deplasmanlı Basketbol Ligi oluşturulmuştur. Günümüzde Türkiye Basketbol Ligi, dünyanın en önemli ve saygın ligleri arasında gösterilmektedir (www.tbf.org.tr).

Ülkemiz basketbolu, kulüpler ve milli takımlar bazında ciddi başarılarla ulaşmıştır. Kulüpler bazında; 1995-1996'de zamanın en prestijli Avrupa kupası olan Koraç kupasını temsilcimiz Efes-Pilsen kazanmıştır. Bu tarihten itibaren temsilcilerimiz Avrupa arenasında birçok organizasyonda önemli başarıya imza atmıştır. 2016-2017 sezonunda günümüzde Avrupa'nın en prestijli basketbol ligi olan Turkish Airlines Euro League organizasyonunda temsilcimiz Fenerbahçe kupanın sahibi olmuştur. Milli takımlar bazında ise erkeklerde; 2001 Avrupa Basketbol Şampiyonası ve 2010 FİBA Dünya Şampiyonası'nda A milli takımlarımız gümüş madalyanın sahibi olmuştur. Kadınlarda ise A Milli takımımız 2011 yılında Polonya'da düzenlenen 33. Avrupa Şampiyonasında gümüş madalya, 2012 Londra Olimpiyatlarında ise beşincilik derecesi elde etmiştir (www.tbf.org.tr).

Beden eğitimi

İnsanın büyüme, gelişme ve davranış şekline göre seçilen fiziksel aktivitelerin harekete dayalı olarak yapıldığı bir eğitim şekli olarak ifade edilen beden eğitimi Tamer, Günay ve Cicioğlu (2013)'na göre fiziksel hareketlerin planlı bir gelişme doğrultusunda yaşantıya dönüştürülmesi olarak tanımlanmıştır.

Beden Eğitiminin Amaçları

Öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimlerinin en üst düzeye taşınabilmesi için sportif etkinliklere ihtiyaçları vardır. Bu etkinlikler kısmen beden eğitimi dersleri ile karşılanır. Beden eğitimi derslerinde öğrenciler hareket etmeyi öğrenirler ve atletizm, jimnastik, takım sporları vb. etkinliklerle hareket dağarcıklarını genişletirler. Beden eğitimi her ne kadar hareket yoluyla öğrenme anlamını taşısa da çocuklara sosyal, zihinsel ve duygusal olarak pozitif yönde katkıda bulunmayı da esas almaktadır (Tamer & Pulur, 2001, s. 51).

Beden eğitimi ve sporun genel amaçları 4 alanda incelenebilir;

- Organik gelişim

- Psikomotor gelişim
- Zihinsel gelişim
- Ruhsal ve Sosyal gelişim (Tamer & Pulur, 2001, s. 53, 54).

Beden eğitiminin amaçları göstermektedir ki genel eğitim ile beden eğitiminin amaçları arasında önemli bir benzerlik vardır. Bu durum beden eğitimi ve spor etkinliklerinin, eğitimin ne kadar önemli bir parçası olduğunu göstermektedir.

Beden Eğitiminde Öğretim Yöntemleri

Beden eğitimi öğretiminde kullanılan bazı öğretim yöntemleri aşağıdaki başlıklarda genel hatlarıyla verilmiştir.

Anlatım Yöntemi

Bu yöntem daha çok beden eğitimi derslerinde işlenecek konu ile ilgili özellikler, kurallar, tarihçe vb. bilgilerin açıklanmasında kullanılan bir yöntemdir. Öğretmenin konuşmacı öğrencinin ise dinleyici rolünü üstlendiği bu yöntem kısa zamanda fazla bilgi aktarılması gereken durumlar için uygun öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir (Tamer & Pulur, 2001, s. 111)

Sözlü Açıklama Yöntemi

Çoğunlukla yapılacak aktivitenin ve basamaklarının sözlü olarak açıklanması, aktivite sırasında ekleme ve düzeltme yapılması, aktivite sırasında oluşan sorunların çözülmesi amacıyla kullanılan öğretmen merkezli bir yöntemidir. Bu yöntemde de anlatım yöntemi gibi öğretmen konuşmacı, öğrenci ise dinleyici rolünü üstlenir. Anlatım yönteminden farkı ise konuşmanın daha az sürede ve genellikle anlık durumu açıklamak amacıyla kullanılmasıdır (Tamer & Pulur, 2001, s. 112).

Gösteri Yöntemi

Yapılacak aktivitenin öğretmen veya herhangi bir uygulayıcı tarafından uygulanarak gösterilmesine dayanan bu yöntemde öğrenciler gösteriyi uygulayan kişiyi izleyerek öğrenirler. Öğretmenin aktif öğrencinin ise pasif olduğu öğretmen merkezli bu öğretim yönteminin uygulanmasında, uygulama yapılırken aynı zamanda sözlü açıklama yönteminin de kullanılması öğretimin daha etkili olmasını sağlayabilir (Tamer & Pulus, 2001, s. 113).

Görevlendirme(ödev) Yöntemi

Bir beceri veya kavramı, öğretmenin planlaması ve görevlendirmesi ile birlikte öğrencinin bireysel araştırması ile öğrenmesini amaçlayan öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğrenciler bireysel ya da küçük gruplar halinde çalışma imkânı bulabilirler (Tamer & Pulus, 2001, s. 115).

Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi

Bir problemin çözümünde ipuçları kullanılarak, öğrencileri problemin doğru çözümüne ulaştırmak amacıyla öğretmen tarafından yönlendirme yapılmasını içeren öğrenci merkezli öğretim yöntemidir. Öğretmen, problemlerin sıralanması ve planlanması görevini üstlenirken öğrenci ise öğretmenin yönlendirmesi ile çözüm yoluna ulaşmayı amaçlar (Tamer & Pulus, 2001, s. 117).

Problem Çözme Yöntemi

Öğretmenin hazırladığı bir problemi öğrencinin bireysel çalışması ile çözüm yoluna ulaştırmasını içeren öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde hazırlanan problemin belirli bir çözüm yolu olmaması öğrencinin çözüm yolunu kendi başına oluşturmasını ve keşfetmesini sağlayacaktır (Tamer & Pulus, 2001, s. 118).

Bağımsız Çalışma Yöntemi

Öğrencilerin ilgi alanlarına göre farklı dallarda çalışmasını ve bireysel olarak yönlendirilmiş öğretim fırsatı sağlanmasını amaçlayan öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğrenci kendi ilgi alanına göre bir problem seçer, öğretmen ise bu konu çerçevesinde genel konu ve başlıkları ile ilgili kararları verir. Öğrenci konu dâhilindeki soru ve çözümler ile ilgili kararları kendisi verir. Genellikle okulda öğretimi mümkün olmayan aktiviteler seçilmelidir. Öğrenci öğreniminden kendisi sorumludur (Tamer & Pular, 2001, s. 118,119).

Soru Cevap Yöntemi

Öğretmenin beden eğitimi aktiviteleri ile ilgili soruları belirlediği ve öğrencilerin de çözüme ulaşmaya çalıştığı, bilişsel süreçlerin önemli rol oynadığı öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir. Bu yöntem ders başlangıçlarında öğrencilerin bilgilendirilmesi veya ders sonunda uygulanan tekniklerin değerlendirilmesinde etkili bir yöntemdir (Tamer & Pular, 2001, s. 119).

Değerlendirme Yöntemi

Öğretmenin yönetme ve değerlendirme, öğrencilerin ise kendini denetleme fırsatı bulduğu öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde uygun test araçlarının seçilmesi ile öğrencinin kişisel gelişimini takip etmesi ve değerlendirmesi sağlanabilir (Tamer & Pular, 2001, s. 120).

Medya Yardımlı Öğretim Yöntemi

Öğretim sürecinde farklı materyaller kullanarak öğrencilerin daha fazla duyu organına hitap etmeyi amaçlayan görsel ve işitsel duyu organlarının aktif olduğu resim, video vb.

materyallerin öğretim sürecini destekleyecek nitelikte kullanıldığı öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir (Tamer & Pulur, 2001, s. 121).

Alıştırma Yöntemi

Uygulanacak becerinin öğrenilmesini ve tekrarlanarak geliştirilmesini amaçlayan yöntemdir. Alıştırma yönteminde öğretmen ortamı hazırlar öğrenci ise hazırlanan ortamda beceriyi tekrar eder. Öğrenci sadece uygulayıcı görevini üstlenmiştir ve bu yöntem öğretmen merkezli bir yöntemdir (Tamer & Pulur, 2001, s. 114).

Öğretmen alıştırma formlarını hazırlarken, formu ilgi çekici bir şekilde düzenlemeye gayret göstermelidir. Özellikle kalabalık gruplarda çok fazla sıra beklenmesi alıştırma formunu sıkıcı bir hale getirebilir (Tamer & Pulur, 2011, s. 115).

Alıştırma Formlarının Planlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar

- Alıştırma formlarının anlamlı olması için oyun ya da aktivitenin belirli bir bölümünü yansıtmalıdır,
- Alıştırma sırasında öğrencinin katılımı en önemli noktalardan birisidir. Katılım için sınıf mevcudu hesaba katılmalıdır bir grup alıştırma yaparken diğer bir grup uzun süre beklememelidir,
- Alıştırma formu eğlenceli ve ilgi çekici olmalıdır,
- Alıştırma uygulanırken öğretmen bir yandan öğrencilerin hareketi doğru yapmasıyla ilgilenirken bir yandan genel denetlemeyi sürdürmelidir,
- Alıştırma formları sürekli aynı olmamalıdır belirli bir süre aralığında sıklıkla değiştirilmelidir,
- Alıştırma formu bütün ders boyunca devam etmemelidir gerekli tekrar yapıldıktan sonra oyun yardımıyla öğrenilen hareketin aktif olarak kullanılması kalıcı öğrenmeye yardımcı olacaktır,

- Alıştırma formları genelden özele, basitte karmaşığa doğru ilerleme göstermelidir (Tamer & Pulur, 2001, s. 115).

Alıştırma yöntemi uygulanırken anlamlı ve etkili bir öğrenmenin sağlanabilmesi için öğretmenin öğrenciye performansı ile ilgili dönüt vermesi gerekmektedir. Bu dönütler sözlü olarak ya da işaret yolu ile uygulanabilir. Dönütler öğrencilerin hatalarını düzeltmeye ve becerinin doğru olarak uygulanmasına yönelik olmalıdır. Öğrencilere özellikle sözlü geri bildirim verilirken mutlaka pozitif bir dil kullanılmalı ve kişiye özel olmalıdır. Bu öğrencinin hatasını istekli bir şekilde düzeltmesini sağlayabilir (Tamer & Pulur, 2001, s. 115).

Alıştırma Yönteminin Olumlu Yönleri

- Alıştırma ortamının öğretmenin denetimi altında olması tüm öğrencilere eş değerde katılım imkânı sağlar,
- Alıştırmaların geribildirim ve güdülemelerle desteklenmesi beceri gelişimini sağlamak için avantajlı bir yöntemdir (Tamer & Pulur, 2001, s. 115).

Alıştırma Yönteminin Olumsuz Yönleri

- Becerilerin doğru öğrenilebilmesi ve yapılan hataların düzeltilebilmesi için alıştırma sırasında öğrencinin sürekli olarak gözetim altında tutulması gerekir. Ders boyunca tüm öğrencileri gözetim altında tutmak mümkün olmayabilir,
- Öğrencinin aynı formu sıklıkla tekrar etmesi sıkılmasına ve ilgisinin kaybolmasına sebep olabilir (Tamer & Pulur, 2001, s. 115).

Eşli Çalışma Yöntemi

Öğretmenin hazırladığı ortamda en az ikişerli eş olmak üzere öğrencilerden birinin uygulama yaptığı, diğerinin ise uygulayıcıyı gözlemleyerek geri bildirim verdiği öğretim yöntemidir. Öğrencinin uygulama ve değerlendirme rolünü üstlendiği bu öğrenci merkezli yöntemde öğretmenin görevi ortamı hazırlamaktır. Bu yöntem Bilişsel duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarında bağımsız öğrenme deneyimleri sunmayı amaçlar (Tamer & Pulur, 2001, s. 116).

Ortamı hazırlama rolünü üstlenen öğretmen gözlemci rolündeki öğrenciyi teşvik eder ve eşini doğru yönlendirmesine yardımcı olur. Eğer üçüncü bir kişi gruba dâhil edilmişse malzemelerin hazırlanmasında ve sayı sayma gibi rollerin tamamlanmasından sorumlu tutula bilir sonrasında tüm eşler için uygulayıcı ve gözlemci rolü uygulanmalıdır.

Eşli çalışma yönteminde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarla ilgili kazanımlara yer verilir. Gözlem ve geri bildirimle görevli eş bilişsel alanın değerlendirme ve analiz basamaklarını gerçekleştirerek bu alandaki gereksinimleri yerine getirir, bu sırada eşlerin birbirleriyle yakın çalışma ortamında bulunması ve iletişim halinde olunması duyuşsal alanın da bu yöntemde aktif olduğunu göstermektedir. Eşlerin her birinin uygulayıcı rolünde bulunması ise psikomotor gelişime katkılarındandır (Tamer & Pulur, 2001, s. 116).

Olumlu Yönleri

- Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarının üçüne birden doğrudan etki eden bir yöntem olması en önemli olumlu yönlerinden biridir.
- Öğretmenin küçük grupları yönlendirmek ve kontrol etmek adına serbest durumda olması önemli yönlerindendir (Tamer & Pulur, 2001, s. 117).

Olumsuz Yönleri

- Eşli çalışma yöntemi sırasında eşlerden bazıları arkadaşlarını değerlendirme ve geri bildirim verme konusunda çekingen kalabilirler,
- Öğretmenin tüm geri bildirimleri aynı anda dinleyememesi öğrencilerin yanlış yönlendirme yapmasına yol açabilir (Tamer & Pulur, 2001, s.117).

Sporda Öğretim Modelleri

Beden eğitimi ve spor öğretiminde kullanılan bazı öğretim modelleri genel hatlarıyla aşağıdaki başlıklarda verilmiştir.

Doğrudan (Geleneksel) Öğretim Modeli

Doğrudan öğretim, öğretimi planlanan konunun öğretmen tarafından sıralı bir şekilde öğrenciye ipuçları ve geri bildirimler vererek öğretimin uygulanmasıdır. Bu öğretim modelinde öğrencinin tam katılımıyla birlikte öğretmen, ortamın hazırlanması ve öğrencilere dönüt ve ipuçları verilmesinden sorumludur (Güzel, 1998).

Doğrudan öğretim modeli, öğretimi düzenlemek için bir ortam hazırlar. Bu ortamda öğrenciler öğretimi gerçekleşen beceriyi akılda tutarak ve genelleme yaparak kazanımı sağlayabilirler. Doğrudan öğretim modeli öğretmene değişik şekillerde ortamı yönetme imkânı sağlar. Geleneksel model öğrencinin ve öğretilecek becerinin özellikleri dikkate alınarak belli düzeyin üzerindeki öğrencilere fazladan bağımsız çalışma imkânı sağlarken belirli bir düzeyin altındaki öğrenciler ise sürekli öğretmen kontrolünde olmak durumundadır (Emecen, 2008).

Doğrudan öğretim modeli, becerinin nasıl yapılacağına odaklanmış bir öğretim modelidir. Becerinin yapılış şeklinin öğretiminde ve tekniğin iyileştirilmesi amacıyla kullanıma uygun bir öğretim modelidir ancak öğrenciler tekniğin oyun içinde ve aktif kullanım şeklini

kavramadan öğrenirler. Bu durum öğretilen tekniğin oyun ve müsabaka içinde işlevsel kullanılamamasına yol açabilir. (Griffin, Mitchell & Oslin, 1997; Silverman ve Ennis, 2003).

Kişiselleştirilmiş Sistem Öğretimi Modeli

Kişiselleştirme, bireyin kendi kişiliğine uygunluğunu arttırmak için bir sistemin işlevselliğini, ara yüzünü, bilgi içeriğini veya ayırt ediciliğini değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Özarslan, 2010).

Tamamen bireyselleştirilmiş bir öğrenme sağlayan bu model, 1960'ların başında Fred Keller ve onun öğrencisi tarafından geliştirilmiştir. Bu modelde tavsiye edilen öğrenme görevleri sıralamasına her öğrenci kendi temposunda devam eder. Öğrenme görevleri ünite içeriğinde bulunması gereken her bir beceri ve bilgi için görev analizinden türer. Her bir öğrenme modülü görevin sunumu, yapısı, hata analizi, performans kriterlerini içerir. Bu içerik öğrencilere yazılı veya medya formatında verilir. Burada önemli olan öğretmenler öğrencilere bilgi sağlamazlar. Bunun yerine öğrenci hazırlanmış materyali okur ya da örnek videoyu izler (Metzler, 2005).

İşbirlikli Öğrenme Modeli

İşbirlikli öğrenme modeli farklı araştırmacılar tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır. İşbirlikli öğrenme modeli; öğretmen merkezli olmaktan ziyade öğrenci merkezli olup aktif rolü öğrencinin üstlendiği bir özelliğe sahiptir. İşbirlikli öğrenme; “öğrencilerin sınıf ortamında küçük karma gruplar oluşturarak ortak bir amaç doğrultusunda, akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları grup başarısının değişik yollarla ödüllendirildiği bir öğrenme yaklaşımıdır (Açıkgöz, 2000).

Bir kavram olarak işbirlikli öğrenme, öğrencilerin genellikle 2-6 kişilik küçük gruplar halinde çalıştıkları, grup yeterliliğinin değişik biçimlerde ödüllendirildiği öğretme yöntemlerini içerir (Slavin, 1988).

İşbirlikli öğrenme öğrencilerin küçük ve heterojen gruplar halinde birlikte çalışması üzerine tasarlanmıştır. Bu grupları ortak bir amaç üzerinde çalışmaya yönlendiren ve birlikte çalışarak öğrenmenin gerçekleşmesini amaçlayan bununla birlikte öğrencilerin iletişim eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirdikleri öğrenci merkezli bir öğrenme yaklaşımıdır (Doymuş, 2004).

Akran Öğretimi Modeli

Akran öğretimi öğretmenin rehberliğinde, eğitim almış yetenekli bir öğrencinin aynı sınıf düzeyinde bulunan bir ya da birkaç öğrenciye bir kavramı ya da bir beceriyi öğrettiği bir süreç (Doğanay, 2007).

Taktik Oyun Yaklaşımı Modeli

Becerilerin izole olarak pratik edildiği teknik yaklaşımın aksine; gerçek bir oyun içerisinde öğrencileri cesaretlendirerek, daha iyi karar alma ve daha iyi taktiksel farkındalık ile onları daha stratejik düşünmeye sevk ederek oyun içerisindeki hareket formlarını öğrenmeyi ve oyun performansını geliştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Güneş, 2017).

Sorgulama Temelli Öğretim Modeli

Bu öğrenme modelinin en önemli özelliği öğrenmenin önce bilişsel alanda gerçekleşmesidir. Öğrencilere kendi kendine ya da 1 veya 2 arkadaşıyla birlikte düşünmesini sağlayacak sorular yöneltilir. Öğrenciler önce düşünür sonra cevapları bir çeşit hareket ile ifade ederler. Böylece psiko-motor ve bilişsel alanlarda bir etkileşim gerçekleşir. Bu yöntemde öğretmenin rolü soru sormak iken öğrencinin rolü problem çözmektir. Tüm seviyelerde ve geniş bir içerikle etkin bir şekilde kullanılabilen bir modeldir (Metzler, 2005, s.367-368).

Spor Eğitimi Modeli(SEM)

Beden eğitimi öğretmenlerinin bir spor dalını öğrencilere genel olarak tüm hatlarıyla öğretmeden önce sadece o spora ait becerileri öğretmeleri önemli bir problemdir. Böyle bir öğretim şeklinde öğrenciler, öğrendikleri becerileri bir bütün içinde düşünemeyebilirler ve aktif olarak kullanmaları gerektiğinde oyun içinde sergilemek mümkün olmayabilir (Çelen, 2012; Siedentop & Tannehill, 2000).

Spora ait beceriler öğretilirken ayrıştırılmış bir şekilde öğretilmesi öğrencilerin, bu becerilerin oyuna yansıtmasını engeller. Doğrudan öğretim modelinde öğrencilerin oyunun nasıl oynanacağını kurallarını bilmelerine gerek yoktur, amaç sadece beceriyi doğru öğretmektir. Bu da öğrencilere becerilerin öğrenilmesi ve düzeltilmesi için daha çok aktivite zamanı sağlar (Pritcard, 2004).

Özellikle spor öğretiminde, geleneksel öğretim modellerinin kullanımında göze çarpan bu eksikliklerin belirlenmesi ile 1980 başlarında Darly Siedentop tarafından spor eğitim modeli geliştirilmiştir (Arıcı, 2007).

Spor eğitimi modeli, teknik ve taktik gelişimi ile beraber, oyun içinde öğrenimi destekler. Spor eğitimi modeline göre beceri; oyun veya maç gibi performans sergilenen aktivitenin içerisinde o yapının tabii bir parçası olarak öğretilmelidir (Siedentop, 1994).

Spor Eğitimi Modelinin Hedef ve Amaçları

Spor eğitim modelinin ana hedefi, beden eğitimi dersinde öğrenciler için gelişim düzeylerine uygun olan ve sınıfın tamamının katılımıyla özgün spor deneyiminin sağlanmasıyla spor becerisi, kültürü ve yapma isteği yüksek bireyler yetiştirmektir. Buna göre spor eğitim modeli üç temel hedef üzerinde etkili olmayı amaçlamıştır (Koyuncuoğlu, 2015).

- Spor kültürünü almış ve bu konuda bilgili bireyler yetiştirmek (bilişsel alan)
- Spor konusunda beceri düzeyi üstün bireyler yetiştirmek (psikomotor alan)
- Spor konusunda ilgili ve istekli bireyler yetiştirmek (duyuşsal alan)

Bu amaç ve hedefler doğrultusunda spor eğitim modeli, genel eğitimin de temel hedefleri olan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alana hizmet etmektedir.

Spor eğitimi modelinde özel olarak öğrencilere kazandırılmak istenen 10 öğrenme amacı vardır (Siedentop, 1994).

Bu amaçlar şunlardır;

- Spora özgü beceri ve fiziksel uygunluğu geliştirmek,
- Spor içinde taktiksel oyunlar uygulayabilmek ve doğru davranışları takdir etmek,
- Öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun olarak katılımı gerçekleştirmek,
- Spor tecrübelerinin planlanmasında ve yönetiminde paylaşıma arttırmak,
- Sorumlu liderlik sağlamak
- Grup içinde ortak hedeflere yönelik etkili bir şekilde çalışmak
- Spora anlam veren ritüelleri ve kuralları takdir etmek
- Spor kapsamlı konularda sebep sonuç ilişkisi kurma ve karar verme becerisini geliştirmek
- Hakemlik ve antrenman
- Okul sonrası sportif aktivitelere katılım için istekli hale getirmek

Spor eğitim modelinin ilkeleri

Amacı, beden eğitimi ve spor derslerinde spor kültürü ve sporsal bilgileri üstün, spor konularında beceri düzeyi yüksek ve ilgili ve istek bakımından sporu benimseyebilen öğrenciler yetiştirmek olan Spor eğitimi modeli bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler; sezonlar, takım üyeliği, resmi müsabakalar, sonuç etkinliği, kayıt tutma ve festival olmak üzere 6 alt dalda incelenir (Temel & Avşar, 2010).

Sezonlar

Bir spor branşının toplam öğretim süresi spor eğitim sezonu olarak tanımlanmaktadır. Öğretimin ilerleyişine göre 15- 20 haftalık bir süre zarfında tamamlanır. Sezon antrenmanları, oyunları ve yarışmaları içerisinde barındırır (Siedontop, 1994).

Takım Üyeliği

Sezon başlangıcında öğrenciler seçtikleri spor branşına göre takımlara ayrılırlar ve tüm sezonu aynı takımla birlikte eğitim alarak geçirirler. Bu durum öğrenciler arasındaki sosyal duygusal bağın da güçlenmesini sağlar. Öğrencilerin takımlarına ait forması, tezahüratı, sloganı, bayrakları, renkleri vb. olabilir, ayrıca öğrenciler takım içinde idareci, istatistikçi, basın sözcüsü gibi görevleri de üstlenebilirler (Siedontop, 1994).

Resmi Müsabakalar

Sezonlar, takımlar arasında oynanacak yarışma ve müsabakaları da içermelidir. Sezon başında yapılacak müsabakaların planı yapılmalıdır. Müsabaka dönemi turnuva, lig usulü veya küçük gruplu yarışmalardan oluşabilir (Siedontop, 1994).

Sonuç Etkinliği

Spor eğitim sezonu, müsabakaların bitişi sonrasında bir kutlama ortamıyla renklendirilir. Sezonun bitmesiyle bir kutlama ortamı hazırlanıp takımların gösterdiği performanslar değerlendirilir ve bu performansların karşılığı olarak ödül töreni vb. organizasyonlar düzenlenebilir (Siedontop, 1994).

Kayıt Tutma

Sezon boyunca düzenlenen müsabakalarda istatistikçi olarak görevlendirilen öğrenciler branşa özgü bireysel ve takım verilerini tutmakla yükümlüdürler. Müsabaka sonrasında bu veriler, ilgili öğrencilerle paylaşılır (Siedontop, 1994).

Festival

Spor eğitimi sezonlarının genel olarak bir festival havasında geçmesi gerekmektedir. Sezon açılışı, sezon kapanışı, ödül törenleri, fotoğraf çekimleri gibi aktiviteler düzenlenmelidir. Sezonun eğlenceli bir festival havasında geçmesi öğrencilerin branşa olan duygusal bağını artıracaktır ve duyuşsal gelişimine katkıda bulunacaktır (Metzler, 2005).

Bilişsel Gelişim

Bilişsel gelişimi anlamak için ilk olarak biliş kavramı ele alınmalıdır. Biliş çevreyi algılamayı ve öğrenmeyi sağlayan zihinsel etkinlikler olarak tanımlanabilir. Bilişsel gelişimi ise tek bir cümleyle tanımlamaya çalışmak bu kavramın yeterince anlaşılmasını zorlaştıracak olsa da genel hatlarıyla düşünce, anlama ve akıl yürütme mekanizmalarında meydana gelen gelişmeler olarak tanımlanabilir. Bilişsel gelişimin daha iyi anlaşılması için, zihin görevlerine göre bazı alanlara ayrılması mümkündür bu alanlar beş dalda incelenebilir (Başaran, 1974; Erden & Akman, 2012; Oktaylar, 2015, s.58).

1. Dil Gelişimi: Kelimelerin, sayıların, sembollerin kazanılmasının ve dilin kurallarına uygun olarak kullanılmasının gelişimidir (Oktaylar, 2015, s.58).
2. Algısal gelişim: İnsana çevreden gelen etkilerin, çevrede bulunan varlıkların ve yaşanan olayların anlamlandırılmasının gelişimidir (Oktaylar, 2015, s.58).
3. Kavramların Gelişimi: Çevre, olaylar ve varlıklar arasında bağlantı kurarak kavramlara ulaşabilme becerisinin gelişimidir (Oktaylar, 2015, s.58).

4. Problem Çözle Gelişimi: Karşılaşılan sorun ve problemlerle geçmiş yaşantı ve öğrenmelerden edinilen bilgilerle yeni çözümlere ulaşma, çözüm yolu üretme durumunun gelişmesidir (Oktaylar, 2015, s.58).
5. Yaratıcılığın Gelişimi: Geçmiş öğrenmelere ve kazanılan kavramlara dayanarak ortaya yeni düşüncelerin veya eserlerin ortaya çıkmasıdır (Oktaylar, 2015, s.58).

Bilişsel Gelişim taksonomisi

Bilgi

Kişinin temel kavramsal bilgileri, tanımları, sıralamaları, sınıflandırmaları öğrenmesi, bilmesi veya ezberlemesi gibi bilişsel alana ait ilk işlemleri kapsayan basamaktır (<https://bekirhoca.com>, 2019).

Kavrama

Bilgi basamağında kazanılmış kavramların özümsemesi, üzerine yorum yapılması ve bir durumdan başka bir durum ya da gelecek hakkında çıkarım yapılmasını içeren bilişsel alanın ikinci basamağıdır (<https://acikders.ankara.edu.tr> 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Uygulama

Bireyin bilgi ve kavrama basamağındaki öğrenmelerini uygulamaya koymasıştır. Önüne çıkan bir problemi bilgi ve kavrama basamağındaki öğrenmelerine dayandırarak çözebilmesidir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Analiz

Öğelere ve ilişkilere dönük çıkarım yapabilme ve benzerlik ve farklılıkları ortaya koyabilme durumlarını içeren bilişsel alan basamağıdır (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Sentez

Belirli öge ve ilişkileri birleştirip yeni bir duruma evirebilme süreci, özgün çözümler yaratabilme durumudur (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Değerlendirme

Bilişsel alanın, bir durumu eleştirebilme, eksikliklerini, olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyabilme süreçlerini kapsayan basamağıdır (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Bilişsel Alan ve Basketbol İlişkisi

Tüm takım sporları gibi basketbol da sadece fiziksel yönlerin değil aynı zamanda zihinsel yönlerin de ağır bastığı spor dallarından biridir. Basketbolun zihinsel yönü teknik öğreniminde değil, daha çok öğrenilen hücumla dayalı ve savunmaya dayalı teknik ve taktiklerin oyuna uyarlanması sırasında gerçekleşir. Tekniklerin uygulanma şekli ve zamanlaması büyük ölçüde zihinsel süreçlerle ilişkilidir.

Hücum sırasında kullanılan şut, dripling, pas ve duruş tekniklerinin uygulanışı ve zamanlamasının savunmanın aldığı pozisyonlara göre belirlenmesi bilişsel süreçlerle ilgilidir. Aynı şekilde savunma sırasında uygulanan box out ve rebound zamanlama, hücum oyuncusunun uygulayacağı tekniği tahmin etme ve pozisyon alma da bilişsel süreçlerle

ilgilidir. Bu durumlar bilişsel alanda uygulama, analiz ve sentez basamaklarıyla gerçekleşecektir.

Basketbolda özellikle hücum ve savunmadaki taktik düzenlerin uygulanmasında ise bilişsel süreçler etkisini arttırarak etkin olmaya devam eder. Hücumdaki düzenler, takım savunmasını devre dışı bırakmak adına önceden planlanmış ve uygulandığında savunmada açıklar yaratacak şekilde tasarlanmış taktikler bilişsel süreçlerin sentez basamağına dayandırılmaktadır. Bu taktiklerin uygulanmasına bazı oyuncular ve antrenörler oyun sırasında, rakip takımın uyguladığı savunma şekline göre karar verirler bu süreç de büyük ölçüde bilişsel alanın sentez basamağıyla ilgilidir. Aynı şekilde hücum oyuncusunu zor durumda bırakmak adına uygulanan birçok savunma taktiği de bulunmaktadır. Bu hücum ve savunma taktiklerini sahada uygulanırken; Bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarının birçoğu uygulanır.

Özetle basketbolda teknik ve taktik kısmın üretilmesinde, çalışılmasında ve uygulanmasında bilişsel süreçler oldukça etkilidir.

Duyuşsal Gelişim

Duyuşsal alan ile ilgili davranışlar genel olarak; ilgi, tutum, değer verme ve alışkanlıklar olarak kendini göstermektedir. Duyuşsal gelişim alanı, belirli bir konu veya etkinlik ile alakalı kişinin hissettiği hoşlanma, sevgi gösterme vb. duyguların gelişimi ile ilgilidir. Bu alan içerisinde öğrenci öncelikle kendini tanır, çevresine karşı tepkilerinin farkında olur ve sosyal ortam içerisinde değer yargıları geliştirir (Tamer & Pulur, 2001, s. 65).

Duyuşsal alana dayalı öğrenmeler hem kendi başına bir öğrenme maksadı oluşturmakta hem de bilişsel öğrenmelerin daha üst düzeyde gerçekleştirilmesi amacıyla bir araç niteliği taşımaktadır (Koyuncuoğlu, 2015).

Kratwohl, Bloom ve Masia (1964) duyuşsal alan taksonomisini Alma, Tepkide bulunma, Değer verme, Örgütlenme ve kişilik haline getirme basamakları ile ele almaktadırlar.

Duyuşsal Gelişim Taksonomisi

Alma

Alma basamağı duyuşsal alanın başlangıcı olarak en dūřuk seviyesidir. Herhangi bir obje, dūřunce ya da uyarıcıya karşı, ilgi duyma ya da fark etme durumu olarak tanımlanabilir. Duyuřsal alanın alma basamağında algıda seğicilik sōz konusudur (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Tepkide bulunma

Tepkide bulunma basamağı, kişinin durumlar ve uyarıcılar karşısında gōsterdięi tepkileri içeren duyuşsal alan basamağıdır. Bu basamakta birey belirli uyarıcılarla ilgilenme ve önem verme, yardım etme vb. tepkilerde bulunur (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Değer Verme

Deęer verme basamaęında davranıřlar sūreklilik özellięi kazanır. Birey ilgi gōsterdięi durumu, dūřunceyi ya da uyarıcıyı; takdir etme, sahiplenme, savunma, benimseme vb. eęilimleri gōsterir ve bu tepkiler sūrekli hale gelir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

ōrgūtleme

Deęerler sistemine yenilerini ekleyerek farklı deęerleri bir araya getirme, kararlılık, savunma, formūle etme, sıralama, genelleme ve sentez gibi sūreęlerden oluřur. Bu basamakta yazılan hedef cūmlelerinin sonunda “kararlı oluř, kararlılık” gibi ifadeler yer

alabilir. Hedeflerin davranışa dönüştürülmesinde, “her zaman, her durumda, gerektiğinde başvurma, sorma, teşekkür etme, kızmama, darılmama, savunma, kendi değerleriyle ters düşmeme, özgün davranma, gerekçe göstererek açıklama, tutarlı olma” gibi sözlere yer verilebilir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Kişilik Haline Getirme

Bireyin, alışılmış hallerde, duygusal rahatsızlık yaşamadan, benimsediği değerlerle tutarlı davranmasını gerektiren özellikleri içerir. Davranışların, karakter haline dönüşmesi, tutumlarda kararlılık ve netlik, ayırt etme, değiştirme, gözden geçirme, soru sorma, sorun çözme, tercih etme gibi süreçlerden oluşur (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Duyuşsal Alan ve Basketbol İlişkisi

Basketbol sporunu bir bütün olmakla birlikte, hücum ve savunma tarafı olmak üzere iki temel bölüme ayırabiliriz. Çoğu insanın ve sporcunun basketbol dendiğinde aklına ilk olarak çembere basket atmak yani hücum kısmı gelmektedir. Bu durum basketbolun duyuşsal alanda alma basamağına örnek olarak gösterilebilir. İnsanlar ve sporcular tüm spor dalları gibi basketbolu da keyif aldıkları için oynarlar ya da izlerler bu durum da tepkide bulunma basamağıyla ilişkilendirilebilir. Takım tutma ve destekleme durumu ise özellikle tepkide bulunma basamağıyla ilgilidir. Örgütlenme ve kişilik haline getirme basamaklarına ise takım olma olgusu, kazanma arzusu ve çevresi tarafından basketbol hayranı olarak tanınma vb. durumlar örnek olarak gösterilebilir.

Psikomotor Gelişim

Psikomotor gelişim kısaca kişinin vücut kontrolü ve koordinasyonunun sağlanması olarak tanımlanabilir. Beden eğitimi ve spor dersi amaçlarının başında, psikomotor gelişim düzeyinin belirli bir seviyeye ulaştırmak vardır (Tamer & Pulur, 2001, s. 66).

Bloom taksonomisine göre psikomotor becerilerin gelişim evreleri algılama, kurulum, kılavuzlama, mekanikleşme, beceriye dönüştürme, duruma uydurma ve yaratma olmak üzere yedi basamakta sıralanmıştır.

Psikomotor Gelişim Taksonomisi

Algılama

Uygun ipuçlarını seçme, belli bir hareket için hazır olma, nasıl yapıldığını dikkatle izleme, gözleme, tanıma, tanımlama gibi süreçlerden oluşur (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Kurulum

Belirli bir hareketi yapmak amacıyla vücudun hazır pozisyona getirilmesidir. Basketbolda şut atmak amacıyla dizlerin bükük ve topun göğüs hizasına alınması kurulum basamağı için örnek olarak gösterilebilir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Kılavuzlama

Herhangi bir şekilde görsel yoldan öğrenilen bir hareketin taklit edilerek uygulamaya geçirilmesidir. Voleybolda antrenörün gösterdiği smaç tekniğinin taklit yoluyla öğrenilmesi

kılavuzlama basamağına örnek olarak gösterilebilir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Mekanikleşme

Bir beceriyi istenen standartlara yakın yapmayı gerektirir (yapma, onarma, netleştirme, kendi başına uygulama davranışları). Örn: Otomobili istenen standartlara yakın kullanır (<https://acikders.ankara.edu.tr>).

Beceri Haline Getirme

Öğrenilen hareketin kendi başına, istenilen şekilde ve en uygun düzeyde yapılabilmesidir. Yüzmede kelebek stilini kendi başına kurallara uygun bir şekilde uygulayan bir yüzücü bu duruma örnek olarak gösterilebilir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Duruma Uydurma

Önceden kazanılmış becerinin farklı durumlarda da uygulanabilmesidir. Bir dans figürünün başka bir müzik ve koreografi de kullanılabilmesi, duruma uydurma basamağına örnek olarak verilebilir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Yaratma

Yeni bir durumun üstesinden gelmek amacıyla yeni hareketler oluşturmak ve uygulamak yaratma basamağının uygulandığını gösterir. Herhangi bir spor dalı için yeni bir teknik önermek yaratma basamağı için bir örnek oluşturabilir (<https://acikders.ankara.edu.tr>, 2019; <https://bekirhoca.com>, 2019).

Psikomotor Alan ve Basketbol İlişkisi

Çoğu spor dalı gibi basketbolda da en önemli etmen hareket kabiliyeti ve fiziksel özelliklerdir. Bu alan basketbolun psikomotor alanını temsil eder.

Basketbolda; kuvvet, dayanıklılık, koordinasyon, sürat ve hareketlilik gibi temel motorik özelliklerin üst düzey olması, hücumun ve savunma tekniklerinin düzgün ve güçlü bir şekilde uygulanabilmesi için çok önemlidir. Bu durum psikomotor alanla ilişkilidir

Gözlemlediği hareketleri izleyerek tekrar etmeye çalışan bir sporcu kurulma ve kılavuzlama basamaklarını gerçekleştirir. Bu hareketi öğrendikten sonra sahada uygulayan bir sporcu ise beceriye dönüştürme basamağını gerçekleştirir.

Daha önceden gözlemleyip tekrar edilen hareketi antrenmanda veya maç içinde mevcut duruma göre doğru şekilde uygulamaya çalışan bir sporcu ise duruma uydurma basamağını yerine getirmiş olur.

Tüm sporlar gibi basketbolda birikim üzerine kuruludur basketbolun yeni çıktığı yıllardaki basketbol ile günümüzde oynanan basketbol arasında inanılmaz bir değişim söz konusudur. Basketbol her geçen gün gelişmektedir sporcu ve antrenörler tarafından her geçen gün yeni çalışma stilleri ve yeni teknikler ortaya çıkarılmaktadır. Sporcular var olan birikimleriyle yeni teknikler ortaya çıkarabilirler; turnike, smaç, pas, şut, el-yön değiştirme vb. teknikler çok farklı şekillerde uygulanabilir. Bu durum psikomotor alanın yaratma basamağının uygulanmasıdır.

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çelik (2011) tarafından farklı öğretim yöntemlerinin basketbol öğretimindeki etkililiğini araştırdığı doktora tezinde örneklem olarak Denizli Merkez Raşit Özkardeş İlkokulunda öğrenim görmekte olan 6. Sınıf öğrencilerini kullanmıştır. İki gruba ayırdığı öğrenciler toplamda 54 kişiden oluşmaktadır. Araştırmacı öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardaki puanlarını incelenmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin, bilişsel alandaki gelişimlerine bakıldığında, yönlendirilmiş buluş yönteminin, komut yönteminden daha yüksek gelişme gösterdiği görülmüştür. Duyuşsal alanda yönlendirilmiş buluş ve komut yöntemi arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Psikomotor alandaysa yönlendirilmiş buluş lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, beden eğitimi ve sporda, öğrenci merkezli bir yöntem olan yönlendirilmiş buluş yönteminin, öğretmen merkezli bir yöntem olan komut yöntemine göre, öğrenme alanları üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir.

Mirzeoğlu (2000), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 20 deney (yapılandırmacı öğretim teknikleri), 20 kontrol (geleneksel öğretim teknikleri) grubu olmak üzere toplam 40 öğrenci üzerinde yaptığı “Voleybol Dersindeki Davranışların Öğreniminde Yapılandırmacı Öğrenme Etkinliklerinin Öğrencilerin Erişi Düzeyine Etkisi” adlı çalışmasında, geleneksel öğretim yöntemleriyle yapılandırmacı öğretim yöntemlerini erişim düzeyi bakımından

karşılaştırmıştır. Çalışma sonuçlarına ulaşmak üzere; voleybol tutum ölçeği, voleybol eriş test ve voleybolda temel tekniklere dayalı bir gözlem formu kullanılmıştır. Sonuç olarak tutum ve bilişsel eriş ölçümleri bazında yapılandırmacı ve geleneksel öğretim teknikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır, ancak psikomotor eriş düzeylerinin karşılaştırıldığı gözlem formu puanlarına göre bazı voleybol temel tekniklerinde geleneksel öğretim yöntemleri lehine anlamlı farklılık gözlenmiştir.

Pehlivan ve Alkan (2010) 12-13 yaş arası 50 deney 53 kontrol grubu olmak üzere toplam 103 kişi üzerinde yaptıkları, Beden Eğitimi Dersinde İşbirlikli Öğretim Yönteminin Duyuşsal Özellik ve Motor beceri eriş Düzeyine Etkisi adlı çalışmada. Geleneksel öğretim yöntemleriyle işbirlikli öğretim yöntemlerini duyuşsal eriş ve motor beceri eriş düzeyi bazında karşılaştırmışlardır. Duyuşsal özelliklerle ilgili veriler “beden eğitimi dersi tutum Ölçeği” motor beceri düzeyi veriler ise “psikomotor beceri gelişimi gözlem formu” ile toplanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre duyuşsal özelliklere yönelik ölçümlerde deney ve kontrol grubu arasında anlamlı farklılık bulunmazken, motor beceri düzeyi puanlarına göre işbirlikli öğretim yöntemleri lehine anlamlı farklılık gözlenmiştir.

Çelen’in 2012 yılında voleybol dersinin spor eğitimi modeli ile işlenmesinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor eriş düzeylerine etkisini araştırdığı doktora tezinde gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2010-2011 eğitim öğretim yılı güz döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü’nde öğrenim gören 240 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise; Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü’nde voleybol dersini alan 3. sınıf öğrencileri ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü’nde seçmeli voleybol dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Deney grubu 35 kişiden, kontrol grubu ise 30 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada bilişsel, duyuşsal, psikomotor alan ve oyun performanslarının ölçümlerinde kullanılacak farklı ölçeklerden yararlanılmıştır. Sonuç olarak; deney ve kontrol grubu öğrencilerinin bilişsel ve duyuşsal alana ait eriş düzeyleri arasında anlamlı bir fark elde edilmiştir. Fark deney grubu

lehinedir. Psikomotor alana ait becerilerin tümündeki erişî düzeyleri arasında ise kontrol grubu lehine anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin oyun performansı bileşenlerinden olan beceri uygulaması bileşenine ait erişî puanları arasında kontrol grubu lehine anlamlı bir fark elde edilirken; karar verme, ayarlama ve oyun performansı bileşenlerine ait erişî puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark elde edilmiştir.

Sural ve Savaş (2016) Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde 60 erkek öğrenciyle yaptığı farklı öğretim yöntemleriyle işlenen basketbol dersinin öğrencilerin psikomotor erişî düzeylerine etkisi isimli çalışmasında spor eğitim modeli ve doğrudan öğretim modelinin öğrencilerin psikomotor erişî düzeylerine etkisini araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda spor eğitim modeline göre doğrudan öğretim modeli lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin eşli çalışma yöntemi, alıştırma yöntemi ve spor eğitim modeli ile işlenen basketbol dersinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim düzeylerine etkisinin incelenmesini amaçlayan deneysel bir araştırma olup ön test son test kontrol gruplu model ile desenlenmiştir.

Deneysel araştırma, neden – sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma türüne denir. Gözlenmek istenenlerin doğrudan araştırmacı tarafından üretilmesi söz konusudur. Deneysel araştırma türlerinden “öntest–sontest kontrol gruplu modelde” ise, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, diğeri ise kontrol grubu olarak adlandırılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılır (Karasar, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği

ve Rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören 26 kadın, 23 erkek olmak üzere toplam 49 öğrenci oluşturmuştur.

Gruplar aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir;

- Model 1: 9 kadın ve 8 erkek olmak üzere yaş ortalamaları ($21,58 \pm 2,575$) olan 17 kişi. Spor eğitim modeli ile işlenen basketbol dersine
 - Model 2: 8 kadın ve 8 erkek olmak üzere yaş ortalamaları ($21,06 \pm 1,569$) olan 16 kişi. Alıştırma yöntemi ile işlenen basketbol dersine
 - Model 3: 9 kadın ve 7 erkek olmak üzere yaş ortalamaları ($21,062 \pm 1,526$) olan 16 kişi. Eşli çalışma yöntemi ile işlenen basketbol dersine
- Katılım göstermişlerdir.

Çalışma gruplarına; 14 hafta boyunca, haftada 2 gün ve 2 ders saati olmak üzere temel basketbol eğitimi verilmiştir.

Araştırma Süreci

Araştırma süreci grupların random atama yöntemi kullanılarak belirlenmesiyle başlamış olup belirlenen gruplara ön testler uygulanmadan önce 3 haftalık basketbol eğitimi verilmiştir. Sonrasında gruplara araştırmacı tarafından ön testler uygulanmış ve 14 haftalık eğitim, öğretim yöntemleri dikkate alınarak uygulanmaya devam edilmiştir. Araştırmanın eğitim sürecini üniversitenin basketbol derslerine giren bir öğretim üyesi ve bir araştırma görevlisi sürdürmüştür. Eğitim süreci bitiminde araştırmacı tarafından son testler alındıktan sonra veriler dijital ortama aktarılmış, istatistiksel işlemler uygulanmıştır ve bulgular ortaya konulmuştur.

Temel Basketbol Eğitim Programı

Uygulanan program Kuru ve Savaş (2008)'e dayanarak, basketboldaki tüm temel teknikleri kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Veri Toplama Aracı:

Araştırmada; elde edilen verilerin akademik ortamda paylaşımı için veri kullanımı izin formu, duyuşsal gelişimin belirlenmesi için Öncü, E., Gürbüz, B. ve Tunçkol, H. M.'nin geliştirdiği Basketbol Tutum Ölçeği, bilişsel gelişimin belirlenmesi için Ulaş, M.'nin geliştirdiği Basketbol Bilgi Testi ve son olarak basketbolda psikomotor erişki düzeyinin belirlenmesinde; Dr. Öğretim Üyesi Seyfi Savaş tarafından geliştirilen Basketbolun tüm temel tekniklerini içinde bulunduran Psikomotor Erişki Gözlem Formu kullanılmıştır.

Veri Kullanımı İzin Formu

Toplanacak verilerin akademik ortamda paylaşımına ilişkin katılımcılardan gerekli izin belgesi alınmıştır.

Basketbol Tutum Ölçeği

Bu ölçek öğrencilerin basketbola karşı tutumlarını ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Eylem ve değer olmak üzere iki alt boyuttan oluşan ölçekte beş eylem alt boyutuna, beş değer alt boyutuna ait olmak üzere 10 soru bulunmaktadır. Cevaplar 5li likert tipinde hazırlanmış olup 1 (kesinlikle katılmıyorum), 2 (katılmıyorum), 3 (kararsızım), 4 (katılıyorum), 5 (kesinlikle katılıyorum) şeklinde puanlanmıştır. Ölçekten alınacak en yüksek puan 50, en düşük puan 10 dur (Öncü, Gürbüz, & Tunçkol, 2015).

Basketbol Bilgi Testi

Ulaş (2014) tarafından temel basketbol bilgisini ölçmek amacıyla geliştirilen bu test, çoktan seçmeli 25 sorudan oluşmaktadır. Bu testte her doğru cevaplar 4 puan, yanlış ve boş bırakılan cevaplar ise 0 puan olarak değerlendirilmiştir. Testten alınan en yüksek puan 100 olarak

hesaplanmıştır. 100 kişi üzerinde yapılmış olan güvenilirlik çalışmasında KR-20 formülü uygulanmış ve KR-20 güvenilirlik kat sayısı 0.93 bulunmuştur.

Basketbol Psikomotor Erişi Gözlem Formu

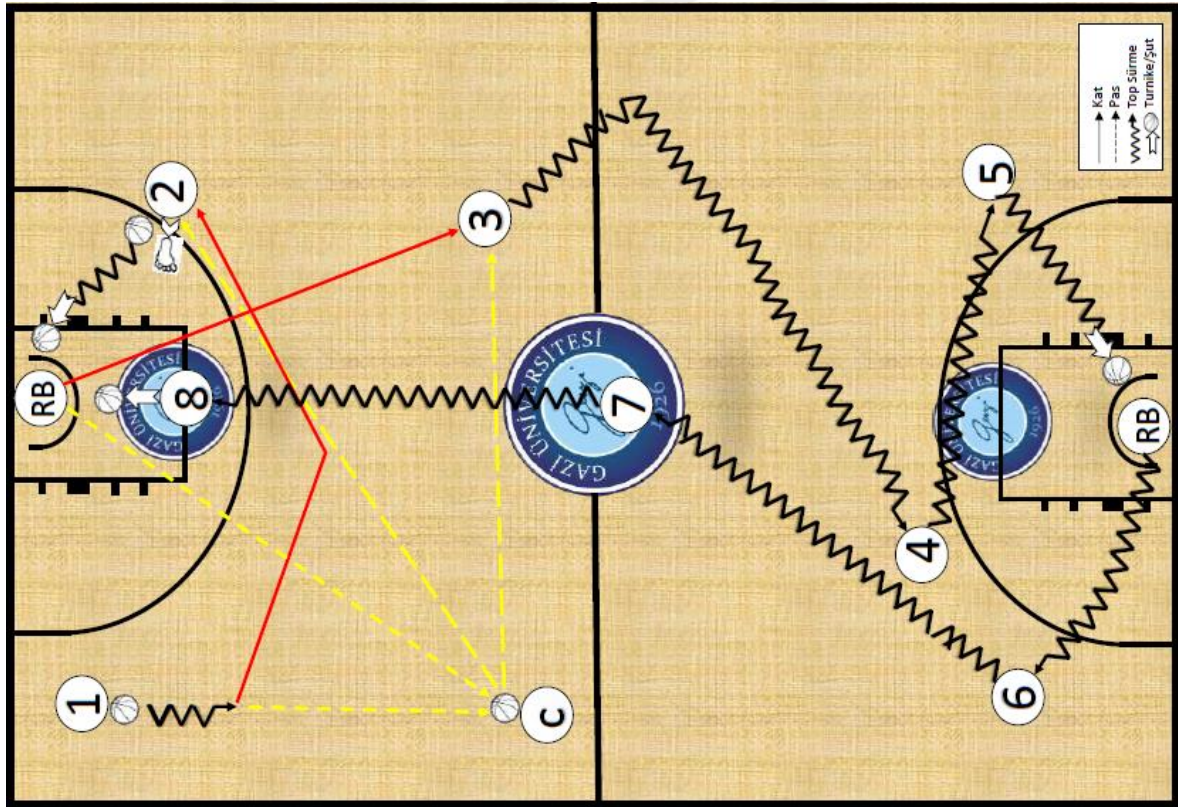
Tam saha bütün tekniklerin uygulanması (Değerlendirme puanlaması %100)

Aday 1 no'lu pozisyondan sağ el ile 2 kez top sürdükten sonra (C) ye göğüs pası verir ve V-kat yaparak 2 numaralı pozisyona doğru gelir. 2 numaralı pozisyonda (C)den pası aldıktan sonra sola doğru jab step (adım aldatması) yaptıktan sonra sağ turnike atar. Devamında box out ve rebound hareketlerini yaparak tekrar (C) ye baş üstü pası verir. Devamında 3 nolu pozisyona doğru kat yaparak (C)den pası alır ve sol el ile 2 kere top sürdükten sonra bacak arası el değiştirme yapar (sol elden sağ ele). Topu sağ eline aldıktan sonra 4 numaralı pozisyona doğru yönelir, 4 numaralı bölgeye giderken önce sağ elden sol ele ve sonrasında sol elden sağ ele olmak üzere iki adet önden el değiştirme hareketini uygular ve tekrar sağ elle top sürerek 4 numaralı pozisyona ulaşır. Burada tekrar bacak arası el değiştirme hareketini yapar (sağ elden sol ele) ve 5 numaralı pozisyona sol el ile top sürerek ilerler ve sol turnike atar. Sol turnike tamamlandıktan sonra tekrar box out ve rebound hareketlerini yapar ve sol el ile top sürerek 6 numaralı pozisyona doğru ilerler. 6 numaralı pozisyonda arkadan el değiştirme hareketini yapıp sağ el ile 7 numaralı pozisyona doğru ilerler. 7 numaralı pozisyonda sağ el ile rewerse hareketini yaparak 8 numaralı pozisyona doğru ilerler. 8 numaralı pozisyona yaklaştığında kekeleme hareketini yaptıktan sonra sıçrayarak şut atar ve hareketleri tamamlamış olur.

Puanlama: 0-5 puan arasında yapılan puanlamaya göre, sıfır puan “gözlenmedi”, 1 puan “zayıf”, 2 puan “orta”, 3 puan “iyi”, 4 puan “çok iyi”, 5 puan ise “mükemmel” şeklinde puanlanmıştır (Sural & Savaş, 2016, s. 349; Türkiye Basketbol Federasyonu 2017). Ek 5'te belirtilmiştir.

Puanlama yapılacak hareketler (Her bir hareket 0-5 puan arasında puanlanacaktır.);

1-Sağ elle top sürme	12-Önden el değiştirerek top sürme (sağ elden sol ele)
2-Göğüs pası	13-Önden el değiştirerek top sürme (sol elden sağ ele)
3-V kat yapma	14-Sağ elle bacak arası top sürme
4-Pas alma	15-Sol el turnike
5-Jap step (Hamle adımı)	16-Box-out ve ribaunt
6-Top sürme ve sağ turnike	17-Sol elle arkadan el değiştirerek top sürme
7-Box-out ve ribaunt	18-Sağ elle reverse hareketi (top sürme)
8-Baş üstü pas	19-Kekeleme hareketi (top sürme)
9-Sola doğru kat etme	20-Sıçrayarak şut
10-Pas alma ve sol elle top sürme	
11-Sol elle bacak arası top sürme	

Şekil 1. Basketbol Psikomotor Erişi Gözlem Ölçeği

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi:

Temel Betimleyici İstatistikler

Tablo 1

Temel Betimleyici İstatistikler

	N	Min	Max	Ort	Ss
Model-1 Duyuşsal Alan Ön-Test	16	2,70	4,70	3,6063	,14591
Model-2 Duyuşsal Alan Ön-Test	16	2,90	4,60	3,8187	,14237
Model-3 Duyuşsal Alan Ön-Test	16	1,90	5,00	3,6938	,20886
Model-1 Duyuşsal Alan Ön-Test	16	2,70	4,40	3,5688	,12901
Model-2 Duyuşsal Alan Son-test	16	2,90	4,60	3,8750	,11955
Model-3 Duyuşsal Alan Son-test	16	2,20	4,90	3,6625	,16730
Model-1 Psikomotor Alan Ön-test	17	1,85	3,95	2,4031	,13443
Model-2 Psikomotor Alan Ön-test	17	1,45	3,90	2,3656	,15856
Model-3 Psikomotor Alan Ön-test	16	1,60	4,30	2,3187	,15103
Model-1 Psikomotor Alan Son-test	16	2,45	4,20	2,8000	,10935
Model-2 Psikomotor Alan Son-test	16	2,40	4,20	2,9250	,12196
Model-3 Psikomotor Alan Son-test	16	2,65	4,75	3,1312	,12170
Model-1 Bilişsel Alan Testi	17	64,00	96,00	85,250	2,27211
Model-2 Bilişsel Alan Testi	16	56,00	100,0	88,250	2,69490
Model-3 Bilişsel Alan Testi	16	60,00	96,00	86,500	2,52653

Tablo-1’de model 1 model 2 ve model 3 grupları için uygulanan ölçeklerde, bilişsel duyuşsal ve psikomotor alanlarda alınan ön test ve son test verilerinin ortalama, standart sapma, maksimum ve minimum değerlerine yer verilmiştir.

Normallik testi

Tablo 2
Normallik Testi

	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	Statistic	df	p	Statistic	df	p
Model -1 Duyuşsal Ön-Test	,120	16	,200	,969	16	,816
Model -2 Duyuşsal Ön-Test	,187	16	,136	,930	16	,243
Model -3 Duyuşsal Ön-Test	,160	16	,200	,955	16	,569
Model -1 Duyuşsal Son-Test	,136	16	,200	,951	16	,508
Model -2 Duyuşsal Son-Test	,119	16	,200	,947	16	,450
Model -3 Duyuşsal Son-Test	,120	16	,200	,979	16	,958
Model -1 Psikomotor Ön-Test	,198	16	,094	,825	16	,006
Model -2 Psikomotor Ön-Test	,166	16	,200	,943	16	,385
Model -3 Psikomotor Ön-Test	,203	16	,077	,741	16	,000
Model -1 Psikomotor Son-Test	,267	16	,003	,701	16	,000
Model -2 Psikomotor Son-Test	,270	16	,003	,827	16	,006
Model -3 Psikomotor Son-Test	,228	16	,026	,719	16	,000
Model -1 Bilişsel Alan Testi	,244	16	,012	,847	16	,012
Model -2 Bilişsel Alan Testi	,222	16	,034	,812	16	,004
Model -3 Bilişsel Alan Testi	,269	16	,003	,780	16	,001

$p>0.05$

Tablo-2’de model -1, model -2 ve model 3 için alınan ön test ve son test verilerine göre normallik testleri uygulanmıştır. Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçlarına

göre duyuşsal alana ait veriler normal dağılım göstermektedir ($p>0,5$). Psikomotor ve bilişsel alana ait veriler ise normal dağılım göstermemektedir ($p<0,5$). Uygulanan normallik testi sonuçlarına göre; istatistiksel bulgulara ulaşmak amacıyla duyuşsal alanda parametrik, bilişsel ve psikomotor alanda ise non-parametrik testler uygulanmalıdır. Ancak ölçeklerin uygulandığı kişi sayısını dikkate alındığında (grup başına $n=16$) normal dağılım gösteren gruplarda uygulanabilecek testler için yeterli örneklem sayısına ulaşılammıştır. Bu durum göz önüne alınarak hem duyuşsal alan hem de bilişsel ve psikomotor alan ölçek sonuçlarının istatistiksel değerlendirmesinde non-parametrik testler kullanılması uygun görülmüştür. Grupların kendi içinde ön test ve son testlerinin karşılaştırılmasında Wilcoxon Signed Rank Testi, Gruplar arası ön test ve son test karşılaştırmalarında ise 3lü karşılaştırmalarda Kruskal Wallis, 2li karşılaştırmalarda ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İstatistiksel işlemler Spss 25.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Duyuşsal Alana Ait Bulgular

Tablo 3

Duyuşsal Alana Ait Betimsel İstatistikler

Duyuşsal Alan	N	Min	Max	Ort	Ss
Model-1 Ön-Test	16	2,70	4,70	3,6063	,14591
Model-2 Ön-Test	16	2,90	4,60	3,8187	,14237
Model-3 Ön-Test	16	1,90	5,00	3,6938	,20886
Model-1 Son-Test	16	2,70	4,40	3,5688	,12901
Model-2 Son-Test	16	2,90	4,60	3,8750	,11955
Model-3 Son-Test	16	2,20	4,90	3,6625	,16730

Tablo-3'te duyuşsal alan ölçümlerine ait bulgulardan en düşük ve en yüksek değerler, puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Bu tablo grupların basketbol ile ilgili duyuşsal düzeyi ve gelişimi hakkında ön bilgi sağlaması amacıyla verilmiştir.

Tablo 4

Model -1, Model -2 ve Model -3 Gruplarının Duyuşsal Alan Ön Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Duyuşsal Alan	N	Sıralar Ortalaması	X±Ss	Kruskal Wallis H	df	p
Model-1 Ön-Test	16	21,66	3,6063±0,145			
Model-2 Ön-Test	16	27,16	3,8187±0,142	1,245	2	,537
Model-3 Ön-Test	16	24,69	3,6938±0,208			

p<0,05

Tablo-4'te duyuşsal alan ön test puanlarına göre, sıra ortalamaları verilen model -1, model -2 ve model -3 grupları Kruskal Wallis testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Model -1'e ait sıralar ortalaması 21,66 model -2'ye ait sıralar ortalaması 27,16 iken model -3 grubuna ait sıralar ortalaması 24,69 dur. Karşılaştırmaya göre test puanı 1,245 bulunurken bu test istatistiğine göre p puanı 0.537 bulunmuştur. Gruplar arasında p<0.05 e göre anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Bu sonuca göre grupların kendi arasında denk olduğu söylenebilir.

Tablo 5

Duyuşsal Alan Puanları Bakımından Model -1 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması

Duyuşsal Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	Z	p
Model-1 Ön-Test	16	7,13	57,00	3,6063±0,145		
Model-1 Son-Test	16	9,88	79,00	3,5688±0,129	-,574	,566

p<0,05

Tablo-5'te model -1(spor eğitim modeli ile öğrenim gören grup)'in duyuşsal alana ait ön test ve son test verileri Wilcoxon Signed Rank testi ile karşılaştırılmıştır. Model -1 grubunun duyuşsal alana ait ön test puanlarında, sıralar ortalaması 7,13 iken sıralar toplamı 57,00dir. Son test puanlarında ise sıralar ortalaması 9.88 iken sıralar toplamı 79,00dir. Karşılaştırma sonucunda Z puanı -0,574, p puanı 0,566 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-1'in

duyuşsal alana ait ön test ve son test puanları arasında $p<0.05$ ’ e göre anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Bu sonuca göre spor eğitim modelinin uygulandığı örneklem grubunda, duyuşsal alanda istatistiksel olarak pozitif ya da negatif yönde bir değişim görülmemiştir.

Tablo 6

Duyuşsal Alan Puanları Bakımından Model -2 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması

Duyuşsal Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	Z	p
Model-2 Ön-Test	16	6,75	54,00	3,8187±0,142	-0,598	0,550
Model-2 Son-Test	16	7,40	37,00	3,8750±0,119		

$p<0,05$

Tablo-6’da model -2’nin (alıştırma yöntemi ile öğrenim gören grup) duyuşsal alana ait ön test ve son test verileri Wilcoxon iki örneklem testi ile karşılaştırılmıştır. Model -2 grubunun duyuşsal alana ait ön test puanlarında, sıralar ortalaması 6,75 iken sıralar toplamı 54,00dir. Son test puanlarında ise sıralar ortalaması 7,40 iken sıralar toplamı 37,00dir. Karşılaştırma sonucunda Z puanı -0,598, p puanı 0,550 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model -2’nin duyuşsal alana ait ön test ve son test puanları arasında $p<0.05$ ’ e göre anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Bu sonuca göre alıştırma yönteminin uygulandığı örneklem grubunda, duyuşsal alanda istatistiksel olarak pozitif ya da negatif yönde bir değişim görülmemiştir.

Tablo 7

Duyuşsal Alan Puanları Bakımından Model -3 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması

Duyuşsal Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	Z	p
Model-3 Ön-Test	16	8,08	48,50	3,6938±0,208	-0,655	0,512
Model-3 Son-Test	16	7,94	71,50	3,6625±0,167		

$p<0,05$

Tablo-7’de model -3’ün (eşli çalışma yöntemi ile öğrenim gören grup) duyuşsal alana ait ön test ve son test verileri Wilcoxon iki örneklem testi ile karşılaştırılmıştır. Model -3 grubunun duyuşsal alana ait ön test puanlarında, sıralar ortalaması 8,08 iken sıralar toplamı 48,50dir. Son test puanlarında ise sıralar ortalaması 7,94 iken sıralar toplamı 71,50dir. Karşılaştırma sonucunda Z puanı -0,655; p puanı 0,512 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model -3’ün duyuşsal alana ait ön test ve son test puanları arasında $p<0.05$ ’ e göre anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Bu sonuca göre eşli çalışma yönteminin uygulandığı örneklem grubunda, duyuşsal alanda istatistiksel olarak pozitif ya da negatif yönde bir değişim görülmemiştir.

Tablo 8

Model -1, Model -2 ve Model-3 Gruplarının Duyuşsal Alan Son Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Duyuşsal Alan	N	Sıralar Ortalaması	X±Ss	Kruskal Wallis H	df	p
Model-1 Son-Test	16	20,88	3,5688±0,129			
Model-2 Son-Test	16	29,16	3,8750±0,119	2,943	2	,230
Model-3 Son-Test	16	23,47	3,6625±0,167			

$p<0,05$

Tablo-8’de duyuşsal alan son test puanlarına göre, sıra ortalamaları ve sıralar toplamı verilen model -1, model -2 ve model -3 grupları Kruskal Wallis testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Model -1’e ait sıralar ortalaması 20,88, model -2 ye ait sıralar ortalaması 29,16’ ve model -3’e ait sıralar ortalaması 23,47’dir. Karşılaştırmaya göre test puanı 2.943 bulunurken bu test istatistiğine göre p puanı 0.230 bulunmuştur. Grupların son test istatistikleri arasında $p<0.05$ ’e göre anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Araştırma sonucunda çıkan bu istatistik yorumlanacak olursa; spor eğitim modeli, alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yönteminin uygulandığı örneklem gruplarına göre bu yöntemlerin duyuşsal gelişim alanı temel alındığında, birbirlerine istatistiksel olarak herhangi bir üstünlüğüne rastlanılmamıştır.

Psikomotor Alana Ait Bulgular

Tablo 9

Psikomotor Alana Ait Betimsel İstatistikler

Psikomotor Alan	N	Min	Max	Ort	Ss
Model-1 Ön-Test	17	1,85	3,95	2,4031	,13443
Model-2 Ön-Test	17	1,45	3,90	2,3656	,15856
Model-3 Ön-Test	16	1,60	4,30	2,3187	,15103
Model-1 Son-Test	16	2,45	4,20	2,8000	,10935
Model-2 Son-Test	16	2,40	4,20	2,9250	,12196
Model-3 Son-Test	16	2,65	4,75	3,1312	,12170

Tablo-9’de psikomotor alan ölçümlerine ait bulgulardan en düşük ve en yüksek değerler, puan ortalamaları, standart sapmaları verilmiştir. Bu tablo grupların basketbol ile ilgili psikomotor düzeyleri ve gelişimi hakkında ön bilgi sağlaması amacıyla verilmiştir.

Tablo 10

Model -1, Model -2 ve Model-3 Gruplarının Psikomotor Alan Ön Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar Ortalaması	X±Ss	Kruskal Wallis H	df	p
Model-1 Ön-Test	17	26,41	2,4031±0,134			
Model-2 Ön-Test	16	24,59	2,3656±0,158	,273	2	,872
Model-3 Ön-Test	16	23,91	2,3187±0,151			

p<0,05

Tablo-10 da psikomotor alan ön test puanlarına göre, sıra ortalamaları ve sıralar toplamı verilen model-1, model-2 ve model-3 grupları Kruskal Wallis testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. model -1 e ait sıralar ortalaması 26,41, model-2 ye ait sıralar ortalaması 24,59 ve model -3 grubuna ait sıralar ortalaması 23,91’dir. Karşılaştırmaya göre test puanı 0,273 bulunurken bu test istatistiğine göre p puanı 0.872 bulunmuştur. Grupların ön test puanları arasında p<0.05 e göre anlamlı bir farka ulaşılammıştır. Bu sonuca göre grupların basketbol eğitimi öncesinde birbirine denk olduğu söylenebilir.

Tablo 11

Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model -1 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	Z	p
Model-1 Ön-Test	17	9,00	153,00	2,4031±0,134		
Model-1 Son-Test	17	0,00	0,00	2,8000±0,109	-3,626	0,000

p<0,05

Tablo-11’da model-1 (spor eğitim modeli ile öğrenim gören grup)’in psikomotor alana ait ön test ve son test verileri Wilcoxon Signed Rank testi ile karşılaştırılmıştır. Model -1 grubunun psikomotor alana ait ön test puanlarında, sıralar ortalaması 9,00 iken sıralar toplamı 153,00 dir. Son test puanlarında ise sıralar ortalaması 0,00 iken sıralar toplamı 0,00

dır. Karşılaştırma sonucunda Z puanı -3,626 ve p puanı 0,000 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-1 grubunun psikomotor alana ait ön test ve son test puanları arasında $p<0.05$ ’ e göre pozitif yönde anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre model-1 grubunun (spor eğitim modelinin uygulandığı grup) basketbola yönelik psikomotor becerilerinde belirgin bir düzeyde gelişim meydana geldiği söylenebilir.

Tablo 12

Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model -2 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	Z	p
Model-2 Ön-Test	16	8,50	136,00	2,3656±0,158	-3,520	0,000
Model-2 Son-Test	16	0,00	0,00	2,9250±0,121		

$p<0,05$

Tablo-12’de model-2 (alıştırma yöntemi ile öğrenim gören grup)’nin psikomotor alana ait ön test ve son test verileri Wilcoxon Signed Rank testi ile karşılaştırılmıştır. Model -2 grubunun psikomotor alana ait ön test puanlarında, sıralar ortalaması 8,50 iken sıralar toplamı 136,00 dır. Son test puanlarında ise sıralar ortalaması 0,00 iken sıralar toplamı 0,00 dır. Karşılaştırma sonucunda Z puanı -3,520 ve p puanı 0,000 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-2 grubunun psikomotor alana ait ön test ve son test puanları arasında $p<0.05$ ’ e göre pozitif yönde anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre model-2 (alıştırma yönteminin uygulandığı grup) grubunun basketbola yönelik psikomotor becerilerinde belirgin bir düzeyde gelişim meydana geldiği söylenebilir.

Tablo 13

Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-3 Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	Z	p
Model-3 Ön-Test	16	8,50	136,00	2,3187±0,151	-3,529	0,000
Model-3 Son-Test	16	0,00	0,00	3,1312±0,121		

p<0,05

Tablo-13'te model-3 (eşli çalışma yöntemi ile öğrenim gören grup)'ün psikomotor alana ait ön test ve son test verileri Wilcoxon Signed Rank testi ile karşılaştırılmıştır. Model -3 grubunun psikomotor alana ait ön test puanlarında, sıralar ortalaması 8,50 iken sıralar toplamı 136,00 dır. Son test puanlarında ise sıralar ortalaması 0,00 iken sıralar toplamı 0,00 dır. Karşılaştırma sonucunda Z puanı -3,529 ve p puanı 0,000 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-3 grubunun psikomotor alana ait ön test ve son test puanları arasında p<0.05' e göre pozitif yönde anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre model-3 (alışli çalışma yönteminin uygulandığı grup) grubunun basketbola yönelik psikomotor becerilerinde belirgin bir düzeyde gelişim meydana geldiği söylenebilir.

Tablo 14

Model -1 Model -2 ve Model -3 Gruplarının Psikomotor Alan Son Test Puanlarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar Ortalaması	X±Ss	Kruskal Wallis H	df	p
Model-1 Son-Test	17	18,21	2,8000±0,109			
Model-2 Son-Test	16	23,59	2,9250±0,121	9,867	2	,007
Model-3 Son-Test	16	33,63	3,1312±0,121			

p<0,05

Tablo14'te psikomotor alan son test puanlarına göre, sıra ortalamaları ve sıralar toplamaları verilen model-1, model-2 ve model-3 grupları Kruskal Wallis testi kullanılarak

karşılaştırılmıştır. model-1 e ait sıralar ortalaması 18,21, model -2 ye ait sıralar ortalaması 23,59 ve model-3 e ait sıralar ortalaması 33,63'tür. Karşılaştırmaya göre test puanı 9,867 bulunurken bu test istatistiğine göre p puanı 0.007 bulunmuştur. Bu sonuçlara göre model-1, model-2 ve model-3 grupları son test puanları karşılaştırıldığında gruplar arasında $p<0,05$ e göre anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Kruskal Wallis testi sadece gruplar arasında fark olup olmadığını ortaya koymaktadır bu yüzden hangi gruplar arasında fark olduğu Man Whitney U testi ile incelenmiştir.

Tablo 15

Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-1 ve Model-2 Grubunun Son Test Puanlarının Man Whitney U Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	U	p
Model-1 Son-Test	17	15,29	260,00	2,8000±0,109	107,00	0,294
Model-2 Son-Test	16	18,81	301,00	2,9250±0,121		

$p<0,05$

Tablo-15'te model -1 (spor eğitim modeli ile öğrenim gören grup) ve model-2 (alıştırma yöntemi ile öğrenim gören grup) gruplarının psikomotor alana ait son test puanları Man Whitney U Testi ile karşılaştırılmıştır. Model-1 grubuna ait sıralar ortalaması 15,29 iken sıralar toplamı 260,0'dır. Model-2 grubuna ait sıralar ortalaması 18,81 iken sıralar toplamı 301,0'dır. Karşılaştırma sonucuna göre U puanı 107,00 ve p puan 0,294 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-1 ve model-2 gruplarının psikomotor alana ait son test puanları arasında $p<0,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuca göre spor eğitim modeli ve alıştırma yöntemleri kıyaslandığında, her ne kadar aritmetik ortalamalara bakıldığında alıştırma yönteminde spor eğitimi modeline kıyasla daha fazla artış görülse de, istatistiksel olarak birbirlerine karşı herhangi bir üstünlüğü ortaya çıkmamıştır.

Tablo 16

Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-1 ve Model-3 Grubunun Son Test Puanlarının Man Whitney U Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	U	p
Model-1 Son-Test	17	11,91	202,50	2,8000±0,109	49,500	0,002
Model-3 Son-Test	16	22,41	358,50	3,1312±0,121		

p<0,05

Tablo-16’te model -1 (spor eğitim modeli ile öğrenim gören grup) ve model-3 (eşli çalışma yöntemi ile öğrenim gören grup) gruplarının psikomotor alana ait son test puanları Man Whitney U Testi ile karşılaştırılmıştır. Model-1 grubuna ait sıralar ortalaması 11,91 iken sıralar toplamı 202,50’dir. Model-2 grubuna ait sıralar ortalaması 22,41 iken sıralar toplamı 358,50’dir. Karşılaştırma sonucuna göre U puanı 49,50 ve p puan 0,002 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-1 ve model-3 gruplarının psikomotor alana ait son test puanları arasında p<0,05’e göre model-3 grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu sonuca göre spor eğitim modeli ve eşli çalışma yöntemleri kıyaslandığında eşli çalışma yöntemi spor eğitim modeline göre öğrencilerin psikomotor gelişim düzeylerinde daha etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 17

Psikomotor Alan Puanları Bakımından Model-2 ve Model-3 Grubunun Son Test Puanlarının Man Whitney U Testi ile Karşılaştırılması

Psikomotor Alan	N	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	X±Ss	U	p
Model-2 Son-Test	16	13,28	212,50	2,9250±0,121	76,500	0,052
Model-3 Son-Test	16	19,72	315,50	3,1312±0,121		

p<0,05

Tablo-17’te model -2 (alıştırma yöntemi ile öğrenim gören grup) ve model-3 (eşli çalışma yöntemi ile öğrenim gören grup) gruplarının psikomotor alana ait son test puanları Man

Whitney U Testi ile karşılaştırılmıştır. Model-1 grubuna ait sıralar ortalaması 13,28 iken sıralar toplamı 212,50'dir. Model-3 grubuna ait sıralar ortalaması 19,72 iken sıralar toplamı 315,50'dir. Karşılaştırma sonucuna göre U puanı 76,50 ve p puan 0,052 bulunmuştur. Elde edilen sonuca göre model-2 ve model-3 gruplarının psikomotor alana ait son test puanları arasında $p<0,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuca göre alıştırmaya yöntemi ve eşli çalışma yöntemleri kıyaslandığında her ne kadar aritmetik ortalamalara bakıldığında eşli çalışma yönteminde alıştırmaya yöntemine kıyasla ön test ve son test puanları arasında daha fazla artış görülse de istatistiksel olarak birbirlerine karşı herhangi bir üstünlüğü ortaya çıkmamıştır.

Bilişsel Alana Ait Bulgular

Tablo 18

Bilişsel Alana Ait Betimsel İstatistikler

Bilişsel Alan	N	Min	Max	Ort	Ss
Model-1	17	64,00	96,00	85,250	2,27211
Model-2	16	56,00	100,0	88,250	2,69490
Model-3	16	60,00	96,00	86,500	2,52653

Tablo-18'de bilişsel alan ölçümlerine ait bulgulardan en düşük ve en yüksek değerler, puan ortalamaları, standart sapmaları verilmiştir. Bu tablo grupların basketbol ile ilgili bilişsel düzeyleri ve gelişimi hakkında ön bilgi sağlaması amacıyla verilmiştir.

Tablo 19

Bilişsel Alan Puanları Bakımından Model 1, Model-2 ve Model-3 Gruplarının Kruskal Wallis Testi ile Karşılaştırılması

Bilişsel Alan	N	Sıralar Ortalaması	X±Ss	Kruskal Wallis H	df	p
Model-1	17	21,85	85,25±2,272			
Model-2	16	27,69	88,25±2,694	1,501	2	,472
Model-3	16	25,66	86,50±2,526			

p<0,05

Tablo-19’da bilişsel alan için uygulanmış olan Basketbol Bilgi Testi puanlarına göre, sıra ortalamaları verilen model -1, model -2 ve model -3 grupları Kruskal Wallis testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. model -1 e ait sıralar ortalaması 21,85, model -2 ye ait sıralar ortalaması 27,69 iken model -3 grubuna ait sıralar ortalaması 25,66 dır. Karşılaştırmaya göre test puanı 1,501 bulunurken bu test istatistiğine göre p puanı 0.472 bulunmuştur. Gruplar arasında p<0.05 e göre anlamlı bir farka ulaşılammıştır. Bu sonuca göre grupların bilişsel farkındalık bakımından birbirlerine denk olduğu söylenebilir. Ayrıca tüm grupların bilişsel testten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları 100 puan üzerinden model -1 için 85.25 model-2 için 88.25 model 3 için 86.50 olmak üzere tüm gruplarda grup aritmetik ortalamaları 85 puanın üzerindedir. Bu durumda tüm gruplar için basketbola yönelik bilişsel farkındalığın sağlandığı söylenebilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sonuç

Araştırmanın bulguları göz önüne alındığında;

Spor eğitim modeli (model-1), alıştırma yöntemi (model-2) ve eşli çalışma yöntemi (model-3) ile basketbol eğitimi verilen üç ayrı örneklem grubunda; duyuşsal alan verileri incelendiğinde, her üç öğretim yönteminin de öğrencilerin basketbol ile ilgili tutumlarına istatistiksel olarak anlamlı derecede negatif ya da pozitif bir gelişme meydana getirmediği görülmüştür. Böylelikle bu örneklem grubu için geçerli olmak üzere spor eğitim modeli alıştırma yöntemi ve eşli çalışma yönteminin öğrencilerin duyuşsal gelişimi üzerine herhangi bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bilişsel alan verileri incelendiğinde her üç grubun basketbol bilgi testi puanları arasında anlamlı bir farka rastlanılmamıştır. Bilişsel alan puanları bakımından gruplar birbirine denktir. Bununla birlikte tüm grupların aritmetik ortalama değerleri 100 üzerinden 85 puanın üzerindedir. Bu rakamlar yorumlandığında her üç grup içinde basketbol eğitimi sırasında bilişsel olarak farkındalıklarının sağlandığı söylenebilir.

Psikomotor alana ait veriler incelendiğinde ise her üç öğretim yönteminin de öğrencilerin psikomotor gelişimlerine istatistiksel olarak pozitif yönde ve önemli düzeyde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile birlikte hangi yöntemin daha üstün olduğunu anlamak amacıyla 3'lü karşılaştırma yapılmış ve gruplar arasında anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Bu

istatistiksel sonuç ile birlikte tüm gruplar psikomotor gelişim bakımından birbiri ile kıyaslanmıştır. Bu karşılaştırmaların sonucunda; spor eğitim modeli ve alıştırmaya yöntemi arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Ancak eşli çalışma yönteminin spor eğitim modeline göre psikomotor gelişim düzeyine daha fazla etki sağladığı görülmüştür. Bununla birlikte psikomotor alana ait betimsel istatistikler tablosu incelenecek olursa, ön test ve son testler arasında ki aritmetik ortalama farklarına baktığımızda alıştırmaya yöntemi ile öğrenim gören grubun (model-2) ön test ve son test aritmetik ortalama puanları arasında 0,5594 puanlık bir artış gözlenirken, eşli çalışma yöntemi ile öğrenim gören grubun (model-3) ön test ve son test aritmetik ortalaması arasında 0,8250puanlık bir artış görülmesine rağmen istatistiksel testler sonucunda $p<0,05$ 'e göre anlamlı bir fark görülmemiştir. Bunun nedeni örneklem sayısının yetersizliği ve verilerin normal dağılım göstermemesi olarak gösterilebilir.

Araştırma sonuçları bir bütün olarak yorumlanacak olursa; basketbol öğretiminde kullanılan spor eğitim modeli, alıştırmaya yöntemi ve eşli çalışma yönteminin duyuşsal alanda herhangi bir etkisi gözlemlenemezken, bilişsel alanda ise yöntemler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamasına karşın tüm yöntemlerde bilişsel farkındalık sağlanmıştır. Psikomotor alanda ise tüm yöntemlerde belirgin bir gelişim sağlanırken en baskın ve faydalı yöntem eşli çalışma yöntemi olarak göze çarpmaktadır. Bu sonuca göre eşli çalışma yönteminin öğrenci merkezli bir öğretim yöntemi olduğunu vurgulayarak öğrencilerin öğrenme ortamındaki sorumluluklarının artmasının, öğrenmelerinde olumlu bir etki yarattığı söylenebilir.

Tartışma

Sural ve Savaş, (2016) 60 üniversite öğrencisi ile yaptığı “Farklı Öğretim Yöntemleriyle İşlenen Basketbol Dersinin Öğrencilerin Psikomotor Erişi Düzeylerine Etkisi” adlı çalışmada; spor eğitimi modeli ve doğrudan öğretim modelini karşılaştırmıştır. Çalışmada ön test son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Çalışmada spor eğitimi modeli ile öğretim gören grup model 1 grubu, doğrudan öğretim modeli ile öğretim gören grup model

2 grubu olarak adlandırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre her iki grupta da psikomotor erişimi bakımından gelişme görülürken model 2 grubunun model 1 grubuna göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Doğrudan öğretim modelinin(geleneksel öğretim modeli) spor eğitim modeline göre psikomotor erişimi bakımından daha etkili olması bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Çelen, (2012) 65 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada Spor eğitim modeli ile işlenen voleybol derslerinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor erişimi düzeylerine etkisini incelemiştir. Deney grubuna (n=35) spor eğitim modeli, kontrol grubuna (n=30) ise doğrudan öğretim modeli ile voleybol öğretimi gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre bilişsel ve duyuşsal alanda spor eğitim modeli doğrudan öğretim modeline göre daha etkili olduğu görülürken, psikomotor alanda ise doğrudan öğretim modelinin daha etkili olduğu görülmüştür. Bu çalışma, psikomotor alan bakımından bizim çalışmamızı destekler nitelik gösterirken, duyuşsal alan sonuçlarına göre bizim çalışmamızla paralellik göstermemektedir. Bunun nedeni örneklem grubunun, kullanılan ölçeğin ve eğitmenin farklılık göstermesi olarak düşünülmektedir.

Güneş (2017), 61 lise öğrencisi ile yaptığı çalışmada basketbol ünitesinde taktiksel oyun yaklaşımının lise öğrencilerinin bilişsel duyuşsal ve psikomotor erişimi düzeylerine etkisini incelemiştir. Çalışmada deney (n=30) grubuna taktiksel oyun yaklaşımı, kontrol (n=31) grubuna ise geleneksel yaklaşım ile basketbol eğitimi verilip gruplar hem kendi içinde hem de birbirleri ile karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre grupların kendi içinde ön test ve son test puanlarının karşılaştırılması sonucunda erişimi düzeylerinde bilişsel ve psikomotor alanda son test puanları lehine pozitif yönde bir artış gözlenmiştir, duyuşsal alanda ise hem deney grubunda hem de kontrol grubunda grup içi karşılaştırmalarda anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bu sonuçlar bilişsel duyuşsal ve psikomotor alanlarda bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Pehlivan ve Alkan (2010), yaş ortalamaları 12,5 olan toplam 103 öğrenci üzerinde yaptığı “Beden Eğitimi Dersinde İşbirlikli Öğretim Yönteminin Duyuşsal Özellik ve Motor Beceri

Erişi Düzeyine Etkisi” adlı çalışmasında işbirlikli öğretim yöntemleri ile geleneksel öğretim yöntemlerini karşılaştırmıştır. Çalışmada ön test son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Deney grubuna (n=53) işbirlikli öğretim yöntemleri, Kontrol grubuna ise (n=50) geleneksel öğretim yöntemleri kullanılarak beden eğitimi öğretimi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; ön test son test karşılaştırmalarında duyuşsal alana ait bulgulara her iki öğretim yöntemiyle öğrenim gören grupta da anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Psikomotor alana ait bulgulara ise her iki grupta da anlamlı düzeyde gelişme görülürken, deney grubunun kontrol grubuna göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar hem duyuşsal alanda anlamlı bir farka rastlanmaması hem de psikomotor alanda işbirlikli öğretimin avantajlı çıkması bakımından bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Öneriler

- 1) Çalışmada örneklem sayısının yetersizliği göze çarpmaktadır benzer bir çalışmanın daha büyük bir örneklem çapı kullanılarak başka bir şehirde yapılması literatüre önemli katkı sağlayacaktır.
- 2) Bu çalışmanın yapılma amacı sık kullanılan öğretim yöntemlerinin bilişsel duyuşsal ve psikomotor gelişim alanlarına etkileri arasındaki farkları ortaya koymak ve beden eğitimi öğretmenlerine yöntem seçiminde faydalı olmaktır. Ancak çalışma üniversite öğrencileri ile uygulamaya alınabilmiştir. Benzer bir çalışmanın ortaokul ve lise öğrencileri ile yapılması literatüre önemli derecede katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda beden eğitimi öğretmenlerine de yöntem seçiminde daha güvenilir bir kaynak oluşturacaktır.
- 3) Kullanılan yöntemler ve spor dalı değiştirilerek, farklı yöntemler ve farklı bir spor dalında benzer bir çalışmanın uygulanması literatürü zenginleştirecektir.

- 4) Bu çalışma sonucunda eşli çalışma yöntemi avantajlı bir öğretim yöntemi olarak görülmüştür. Eşli çalışma yöntemi ile öğrenci merkezli diğer öğretim yöntemlerinin karşılaştırılması, hem yöntem seçiminde öğretmenlere ışık tutacak hem de literatüre katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Ankara Üniversitesi Açık Ders (2019).
<https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=68564>. Adresinden
erişilmiştir.
- Açıkgöz, K.Ü. (2000). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kanyılmaz.
- Arıcı, H. (2007). *Yapılandırmacı yaklaşımla beden eğitimi ve spor etkinlikleri (1. Baskı)*.
Ankara: Nobel.
- Atabeyoğlu, C. (1970). *Türk basketbolu*. İstanbul: İstanbul.
- Basketbol tarihi (2019). https://www.turkcebilgi.com/basketbol_tarihi adresinden
erişilmiştir.
- Başaran, İ. E. (1974). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Kadioğlu
- Çelen, A. (2012). *Spor eğitimi modeli ile işlenen voleybol derslerinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor erişi düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, Z. (2011). *Basketbol öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin öğrenme alanları üzerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğanay A. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem.

- Doymuş, K; Şimşek, Ü; Şimşek, U. (2005). İşbirlikçi öğrenme yöntemi üzerine derleme çalışması: I. İşbirlikçi öğrenme yöntemi ve yöntemle ilgili çalışmalar. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1)
- Eğitim makaleleri (2019). <https://bekirhoca.com/egitim-makaleleri/program-gelistirme-taksonomi-bilissel-alan-psikomotor-duyussal-alan/> adresinden erişilmiştir.
- Emecen, D. D. (2008). *Zihinsel yetersizlikten etkilenmiş öğrencilere sosyal becerilerin kazandırılmasında doğrudan öğretim ve bilişsel süreç yaklaşımları ile yapılan öğretimin etkililiklerinin ve verimliliklerinin karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erden, M., Akman, Y. (2012). *Eğitim psikolojisi: Gelişim, öğrenme, öğretme*. (20. Baskı), Ankara: Arkadaş.
- Griffin, L. L., Mitchell, S. A. and Oslin, J. L. (1997). *A tactical games approach teaching sport concepts and skills*. United States of America: Human Kinetics.
- Güneş, B. (2017). *Basketbol ünitesinde taktik oyun yaklaşımının lise öğrencilerinin bilişsel duyuşsal ve psikomotor erişi düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güzel, R. (1998). *Alt özel sınıflardaki öğrencilerin sesli okudukları öyküyü anlama becerisini kazanmalarında doğrudan öğretim yöntemiyle sunulan bireyselleştirilmiş okuduğunu anlama materyalinin etkililiği*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Harmandar, İ. H. (2004). *Beden eğitimi ve spor' da özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- İnal, A. (2013). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel.
- İşcan, F (1998). *Türklerde spor*. Ankara: MEB.
- Kangalgil, M. (2014), *Basketbol el kitabı*. Ankara: Spor

- Karasar, N. (2007), *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Koyuncuoğlu, K. (2015). *Spor eğitimi modeli ile işlenen jimnastik derslerinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor erişi düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Krathwohl, D.R., Bloom, B.S., & Masia, B.B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook II: The affective domain*. New York: David McKay.
- Kuru, C. & Savaş, S. (2008), *Temel basketbol teknik-taktik ve örnek çalışmalar*, Ankara: Ata.
- MEB (2012). *İlköğretim beden eğitimi (1–8.Sınıflar) dersi öğretim programı*, Ankara: MEB.
- Melograno, Vincent, J. (1997). *Designing the physical education curriculum*. Champaign: Human Kinetics.
- Metzler, M. W. (2005). *Instructional models for physical education*. United States of America: Holcomb Hathaway, Inc.
- Mirzeoğlu, D. (2000). *Voleybol dersindeki davranışların öğreniminde yapılandırmacı öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin erişi düzeyine etkisi*, Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Mosston, M., & Ashworth, S. (1986). *Beden eğitimi öğretimi (Demirhan, G. Ed.), (E. Tüzemen, Çev.)*. Ankara: Bağırhan.
- Oktaylar, H. C., (2015). *Gelişim psikolojisi*. Ankara: Brc
- Öncü, E., Gürbüz, B. & Tunçkol, H. M. (2015). “The Psychometric Properties of the Basketball Attitude Scale” ERPA International Congress on Education, 162, 4-7 June, Athens, Greece.

- Özarslan, Y. (2010, Nisan). Kişiselleştirilmiş Öğrenme Ortamı Olarak IPTV. Uluslararası Eğitim Teknolojileri 2010 (International Educational Technology) Sözlü Bildiri, İstanbul.
- Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş sporda eğitim üçgeni*. Ankara: Bağırhan.
- Pehlivan, Z. & Alkan, G. (2010). Beden eğitimi dersinde işbirlikli öğretim yönteminin duyuşsal özellik ve motor beceri erişü düzeyine etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5 (1), 157.
- Pritchard, T. (2004). *Effects of a curricular model on skill development, knowledge, and game performance*. School of Physical Education Teacher Education, Morgantown.
- Siedentop, D. and Tannehill, D. (2000). *Developing teaching skills in physical education*. Fourth Edition. USA: Mayfield Publishing Company.
- Siedentop, D., Hastie, P. A., & Van der Mars, H. (2011). *Complete guide to sport education* (2nd ed.) pp. 5-20. USA: Versa.
- Siedentop, D. (1994). *Sport education: quality P.E. through positive sport experiences*. Champaign, IL. Human Kinetics.
- Silverman, S. J. and Enis, C. D. (2003). *Student learning in physical education. Second Edition*. United States of America: Human Kinetics.
- Slavin, R.E. (1988) *Cooperative Learning and Student Achievement*. NJ: Erlbaum
- Sural, V., & Savaş, S. (2016) Farklı öğretim yöntemleriyle işlenen basketbol dersinin öğrencilerin psikomotor erişü düzeylerine etkisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 345-360.
- Tamer, K. (1987). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, No: 101 s. 2.
- Tamer, K., Günay, M. & Cicioğlu, İ. (2013). *Spor fizyolojisi ve performans ölçümü*. Ankara: Gazi

- Tamer, K. & Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan.
- Tayga, Y (1990). *Türk spor tarihine genel bir bakış*. Ankara: Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.
- Temel, C. & Avşar, P. (2010). *İlköğretim beden eğitimi dersi (1.-8. sınıflar) öğretmen kılavuz kitabı (3. baskı)*. İstanbul: Nesil.
- Türkiye Basketbol Federasyonu, (2017). *1. Kademe antrenör kursu uygulama sınavı*. <http://www.tbf.org.tr/tbf/kurullar/egitim-kurulu/egitim-kurulu-faaliyetleri/lists/egitim-kurulu-faaliyetleri/1-kademe-e-antren%C3%B6r-kurslar%C4%B1> sayfasından erişilmiştir.
- Türkiye Basketbol Federasyonu, (2019). *Ülkemizde basketbol*. <http://tbf.org.tr/tbf/content-cross?p=tbf/tarihce/ulkemizde-basketbol> adresinden erişilmiştir.
- Ulaş, M. (2014) *Temel basketbol eğitiminde eğitsel oyun ile öğretimin 10-12 yaş grubu çocukların bilişsel ve psikomotor gelişim düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünlü, H. & Aydos, L. (2007). Öğretmen görüşlerine göre; beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin ve öğrencilerin tercih ettikleri öğretim yöntemleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8 (2), 71-81.
- Yöndem, Z. D. & Taylı, A. (2010). Bilişsel gelişim ve dil Gelişimi. Alim Kaya (Ed.), *eğitim psikolojisi* Ankara: Pegem.

EKLER

EK 1. Temel Basketbol Eğitim Programı

1.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-1	• Koşu tekniği öğretimi • Isınma egzersizleri	• Hücumda temel duruş • Ball handling	• Oyun
DERS-2	• Ball handling • Koordinasyon hareketleri • Isınma egzersizleri	• Statik(durağan) pas teknikleri • Göğüs pası • Yerden pas • Baş üstü pas	• Oyun
DERS-3	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Dinamik(hareketli) pas teknikleri • Göğüs pas • Yerden pas • Baş üstü pas	Oyun
2.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-4	• Düz koşu • Isınma egzersizleri • Temel kuvvet çalışmaları	• Öğrenilen temel teknikler ile komple çalışmalar	• Oyun
DERS-5	• Isınma egzersizleri • Top sürme	• Ball handling • Yüksek ve alçak top sürme tekniği • Sağ el ile ileri • Sol el ile ileri • V(bir sağ bir sol el) top sürme	• Oyun
DERS-6	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Ball handling • Yüksek ve alçak top sürme • Sağ el, sol el ve V şeklinde ileri ve geriye top sürme • Temel top saklama hareketi • Sağ ve sol el ile	• Oyun

3.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-7	• Isınma egzersizleri • Top sürme	• Öğrenilen temel teknikler ile komple çalışmalar	• Oyun
DERS-8	• Basit koordinasyon hareketleri • Isınma egzersizleri	• El ve yön değiştirme teknikleri • Önden el değiştirme • Arkadan el değiştirme • Bacak arası • Reverse • Kekeleme adımı	• Yarışma
DERS-9	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• El ve yön değiştirme ağırlıklı komple çalışmalar	• Oyun
4.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-10	• Basit koordinasyon hareketleri • Isınma egzersizleri	• Öğrenilen temel teknikler ile komple çalışmalar	• Yarışma
DERS-11	• Ball handling • Temel kuvvet çalışmaları	• Hücumda temel duruş • Top sürme üzerinden duruş(stop) teknikleri • Tek zamanlı ve çift zamanlı duruş(stop)	• Oyun
DERS-12	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Tek ve çift zamanlı duruş • Temel duruş ve stoplar üzerinden sabit ayak ve pivot adımı kullanımı	• Oyun

5.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-13	• Isınma egzersizleri	• Öğrenilen temel teknikler ile komple çalışmalar	• Yarışma
DERS-14	• Ball handling • Isınma egzersizleri • Sprint çalışmaları	• Alçak ve yüksek top sürme • Tek ve çift zamanlı duruş • Temel duruş ve stoplar üzerinden sabit ayak ve pivot adımı kullanımı	• Oyun
DERS-15	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Öğrenilen temel teknikler ile komple çalışmalar	• Oyun
6.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-16	• Isınma egzersizleri • Ball handling • Temel kuvvet çalışmaları	• Statik şut tekniği öğretimi	• Basit Şut yarışma
DERS-17	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Sağ turnike öğretimi	• Yarışma
DERS-18	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Sol turnike öğretimi	• Yarışma

7.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-19	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Şimdiye kadar öğrenilmiş temel teknikleri içeren statik ve dinamik(turnike) şut ağırlıklı çalışmalar	• Oyun
DERS-20	• Isınma egzersizleri • Ball handling • Temel kuvvet çalışmaları	• Öğrenilen temel teknikler ile komple çalışmalar.	• Yarışma
DERS-21	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Öğrenilen temel teknikler ile birleştirilmiş statik ve dinamik, pas ve şut içeren çalışmalar.	• Yarışma
8.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-22	• Isınma egzersizleri • Alçak ve yüksek top sürme • Duruşlar ve pivot hareketi	• 3'lü tehdit pozisyonu tekniği • Jab step • Şut fake • Basit low post hareketleri	• Oyun
DERS-23	• Isınma egzersizleri • Ball handling • Sprint çalışmaları	• 1x0 ve 2x0 şeklinde • 3lü tehdit pozisyonuyla birlikte V-Cut ve Backdoor Cut öğretimi	• Yarışma
DERS-24	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Rebaund ve box out teknikleri öğretimi	• Yarışma

9.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-25	• Isınma egzersizleri • Ball handling	• Tam saha • 2x0 • 3x0 • Pas, turnike, rebaund	• Yarışma
DERS-26	• Isınma egzersizleri • Top sürme ve duruş çalışmaları	• Temel savunma teknikleri • Temel savunma duruşu • Savunmada kayma adımı • Step-in • Close out teknikleri öğretimi	• Yarışma
DERS-27	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Savunma çalışmaları	• Yarışma
10.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-28	• Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Temel 1x1 hücum savunma öğretimi	• Yarışma
DERS-29	• Isınma egzersizleri • Savunmada kayma adımı	• Öğrenilen temel teknikler ile 1x1 hücum-savunma çalışmaları	• Oyun
DERS-30	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Öğrenilen temel teknikler ile 1x1 hücum-savunma çalışmaları	• Yarışma

11.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-31	• Isınma egzersizleri • El ve yön değiştirmeler • Turnike	• Temel hızlı hücum öğretimi • 1x0 hızlı hücum • 2x0 hızlı hücum • 3x0 hızlı hücum	• Oyun
DERS-32	• Koşu • Isınma egzersizleri • Sprint çalışmaları	• Hızlı hücum çalışmaları • 2x0 • 3x0 hızlı hücum • 2x1 ve 3x2	• Yarışma
DERS-33	• Koşu • Isınma egzersizleri • Koordinasyon hareketleri	• Hızlı hücum • 2x1 hücum-savunma • 3x2 hücum-savunma	• Yarışma
12.HAFTA	ISINMA	ESAS EVRE	BİTİRİŞ
DERS-34	• Isınma egzersizleri • Top sürme ve duruşlar	• Yarı sahada hücum ve savunmada saha paylaşımı 2x2 ve 3x3 • V-cut, back door.	• Yarışma
DERS-35	• Isınma egzersizleri • El ve yön değiştirme • Turnike ve şut	• Yarım ve tam saha • 2x2 3x3 hücum savunma çalışmaları • 5x5 maç	• Soğuma hareketleri
DERS-36	• Isınma egzersizleri	• 5x5 maç	• Soğuma hareketleri • Konuşma ve bitiriş.

EK 2. Basketbol tutum ölçeği

Sevgili Arkadaşlar; Bu ölçek, basketbola yönelik tutumlarınızı belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anket sonuçları, yalnızca bu konudaki düşüncelerinizi belirlemek için kullanılacaktır. Bu nedenle istenilen bilgileri içtenlikle cevaplamanız, araştırmanın sağlıklı ve doğru sonuç vermesi açısından oldukça önemlidir.

Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Ad Soyad:

Sınıf:

BASKETBOL TUTUM ÖLÇEĞİ		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	Her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, buna ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı, ifadenin yanındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz. Lütfen her ifadeyi bir kez işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.					
1	Basketbolu hayatımın bir parçası olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
2	Basketbol bence gereksiz bir spor dalı.	1	2	3	4	5
3	Basketbolla ilgili gazete yazılarını okumayı severim.	1	2	3	4	5
4	Basketbol bana çok saçma geliyor.	1	2	3	4	5
5	Basketbolla ilgili bir programı seyretmek için uykusuz kalabilirim.	1	2	3	4	5
6	Basketbol bana keyif vermiyor.	1	2	3	4	5
7	İnsanlarla basketbol üzerine konuşmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
8	Basketbol vakit ayırmaya değmez.	1	2	3	4	5
9	Basketbolla ilgili bir şey duyduğumda dikkatimi hemen o noktaya çeviririm.	1	2	3	4	5
10	Basketbolla ilgilenmenin boşa geçirilmiş zaman olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5

Alt Boyutlar:

1. Eylem: 1, 3, 5, 7, 9
2. Değer: 2, 4, 6, 8, 10

Kaynakça:

Öncü, E., **Gürbüz, B.** & Tunçkol, H. M. “The Psychometric Properties of the Basketball Attitude Scale”

ERPA International Congress on Education, 162, 4-7 June, Athens, Greece, 2015.

EK 3. Basketbol Bilgi Testi

BASKETBOLDA BİLİŞSEL GELİŞİMLE İLGİLİ ÇOKTAN SEÇMELİ ÖLÇME ARACI

Bu test, Temel Basketbol Öğretimi ile ilgili 25 sorudan oluşmaktadır. Her soruyu dikkatlice okuduktan sonra doğru bulduğunuz seçeneği işaretleyiniz. Süreniz 20 dakikadır.

Ad Soyad:

Sınıfı:

1) Bir basketbol maçı kaç dakikadır?

- A) 30 B)35 C)40 D)45

2) Basketbol top tutma tekniğinde aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Avuç içi topa temas eder.
B) Parmaklar açıktır.
C) Top kontrol edildikten sonra göğüse çekilir.
D) İki baş parmak arası 4-5 cm mesafe olmalı

3) Basketbol, üçlü tehdit duruşun öğeleri nelerdir?

- A) Top Sürme (Dribbling), Pas, Şut
B) Pas Turnike, Kayma Adımı
C) Top Sürme , Stop, Pas
D) Şut, Stop, Turnike

4) Aşağıdaki resimde hangi pas türü uygulanmaktadır?

A) Göğüs pas

B) Yerden sektirerek pas (Bounce pas)

B) Beyzbol pas

D) Baş üstü pas

5) Doğru (Legal) savunma pozisyonu nasıl olmalıdır?

A) İki ayağı yerde, kollar kapalı

B) İki ayağı yerde sağa veya sola dönük

C) İki ayağı yerde rakibe sırtı dönük

D) İki ayağı yerde rakibe yüzü dönük ve kollar açık

6) Bir Basketbol maçı kaç periyottan oluşur?

A) 4

B) 2

C) 3

D) 5

7) Aşağıdaki pas çeşitlerinden hangisi tek el ile atılır?

A) Beyzbol Pas

B) Baş Üstü Pas

C) Göğüs Pas

D) Hiç biri

8) Aşağıdakilerden hangisi basketbolda bulunan sayı değerlerinden değildir?

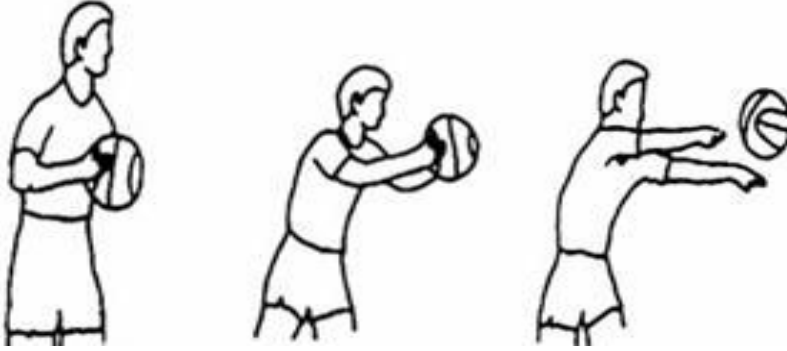
A) 3 sayı

B) 1 sayı

C) 2 sayı

D) 4 sayı

9) Aşağıdaki resimde hangi pas çeşidi uygulanmaktadır?

A) Bounce pas(Yerden sektirerek pas)

B) Beyzbol pas

C) Göğüs pas

D) Baş Üstü pas

10) Genellikle yakın savunma yapan oyunculara karşı kullanılan top sürme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alçak top sürme

B) Sırtı rakibe döndürerek top sürme

C) Yüksek top sürme

D) Önden el değiştirerek top sürme

11) Aşağıdakilerden hangisi baskılı müdafaya (savunma yakınsa) karşı doğru top tutma şeklidir?

A) Topu, müdafanın önünde göğüs hizasında tutma

B) Topu, müdafanın önünde kafanın üzerinde tutma

C) Topu, müdafanın önünde sağa veya sola doğru saklayarak tutma

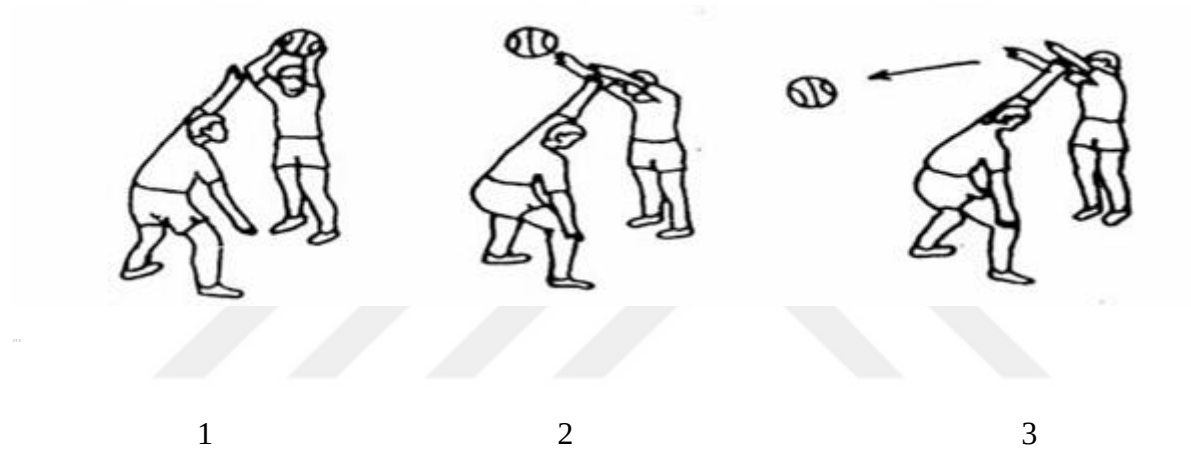
D) Topu, tek el ile tutma

- 12) ✓ Baskılı savunmalara karşı topu ön sahaya getirmek için,
✓ Rakibi geçip, sayı teşebbüsünde bulunma veya daha elverişli pozisyona girebilmek için,
✓ Bir şutun başlangıcı olarak,
✓ Saldırgan(agressiv) ve yakın savunmalardan kurtulmak için,

Aşağıdakilerden hangisi yapılır?

- A) Pas B) Revers C) Top sürme(Dripling D)Turnike

13) Aşağıdaki resimde hangi pas çeşiti uygulanmaktadır?

- A) Bounce pas(Yerden sektirerek pas) B) Beyzbol pas
C) Göğüs pas D) Baş Üstü pas

14) Basketbolda hücum süresi kaç saniyedir?

- A) 28 B) 24 C) 18 D)32

15) Basketbol maçına bir takımdan oyunda tane oyuncu oyun sahasında bulunur.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangi getirilebilir?

- A) 5 B) 6 C) 7 D) 11

16) Ayaklar omuz genişliğinde açık, Bacaklar birbirine paralel, dizler hafif bükülü, eller rakip savunma oyuncusunun hareketlerine göre savunma yapabilmek için kalçadan yukarı parmaklar açık ve rahat durumda olmalıdır. Vücut ağırlığı, her iki bacağı ve ayak tabanına eşit şekilde yayılmış olmalıdır. Ayrıca, bir ayağın öne alındığı pozisyon, hareket kolaylığı sağladığı için tercih edilebilir.

Yukarıda tanımlanan hareket aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Stop B) Temel Duruş C) Kayma Adımı D) Pivot

Hareketi

17) Aşağıdaki resimde hangi pas çeşiti uygulanmaktadır?

- A) Yerden Sektirerek Pas (Bounce Pas) B) Beyzbol Pas
C) Baş Üstü Pas D) Göğüs Pas

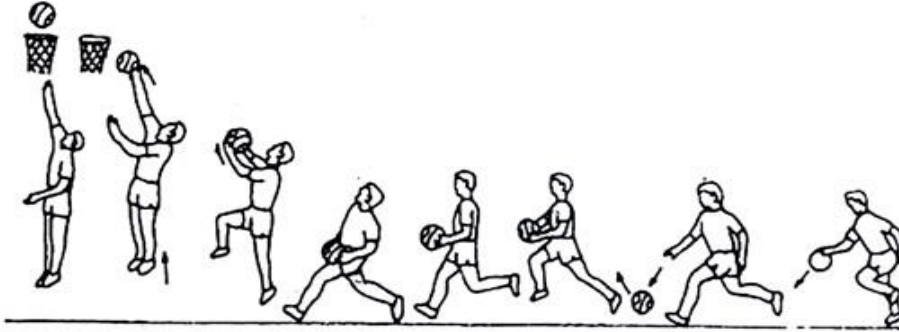
18) Aşağıdakilerden hangisi top sürerken dikkat edilecek unsurlardan değildir?

- A) Top parmakların iç tarafıyla ve avuç içleri topa temas etmeden kontrol edilmelidir.
- B) El, topun üzerinde bulunmalıdır.
- C) Baş, topa doğru eğilmeli ve topa bakmalıdır.
- D) Kontrollü top sektirme

19) Aşağıdakilerden hangisi doğru top tutma seklidir?

- A) Tek el ile göğüs hizasında top tutma
- B) Çift el ile göğüs hizasında top tutma
- C) Çift el ile kafanın üzerinde top tutma
- D) Çift el ile yerde top tutma

20) Basketbolda sayı yapmak amacıyla aşağıdaki resimde yapılan hareketin adı nedir?

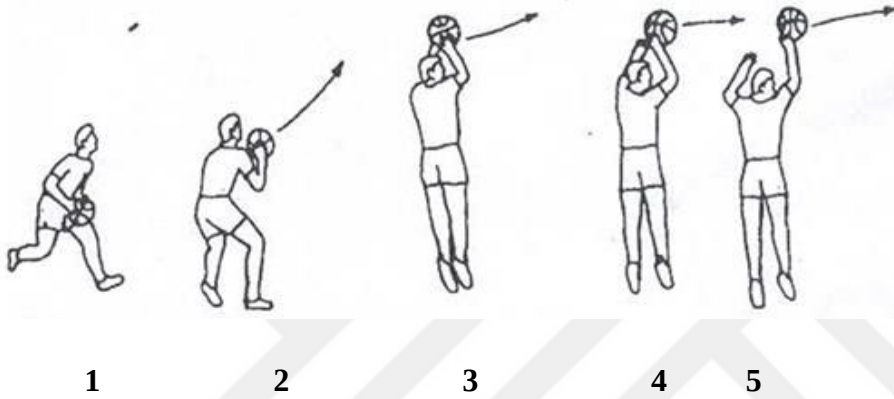

- A) Pas
- B) Ribaunt
- C) Turnike
- D) Şut

21) Atış halindeki oyuncuya faul yapılıncaya oyuncu aşağıdakilerden hangisini kullanır?

- A) Servis B) Penaltı C) 7 Metre D) Serbest Atış

22) Basketbolda sayı yapmak için resimdeki gibi durarak yapılan hareket aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turnike B) Şut C) Pas D) Ribaunt

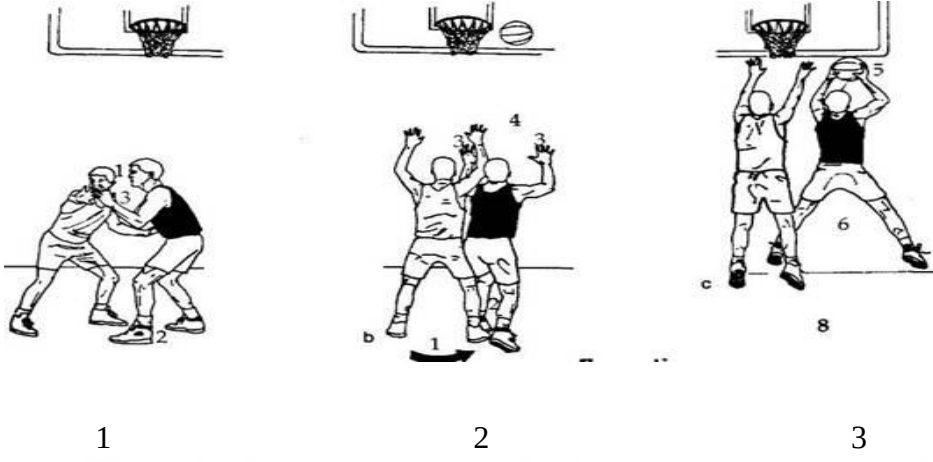
23) Aşağıdakilerden hangisi Ribaunt alırken dikkat edilmesi gereken unsurlardan biri değildir?

- A) Yer tutma B) Box out C) Top takibi D) Şut atılır atılmaz sıçrama

24) Topu herhangi bir şekilde rakip takımın potasına sayı kaydetmek amacı ile hücum oyuncusunun yaptığı harekete basketbolda ne denir?

- A) Ribaunt B) Pas C) Şut D) Turnike

25) Resimde uygulanan hareket aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ribaunt

B) Şut

C) Turnike

D) Pas

EK.4 Basketbol Psikomotor Alan Davranış Model 2 (Gözlem) Ölçeği

BASKETBOL OYUNU

PSİKOMOTOR ALAN DAVRANIŞ MODEL 2 (GÖZLEM) ÖLÇEĞİ

Öğrencinin

Adı – Soyadı:

Açıklama: Bu geliştirilen gözlem formu ile basketbolda top süren kişinin kriterlere göre belirlenen davranışları yapıp-yapmadığının ölçülmesi amaçlanmıştır. Basketbol oyunu için hazırlanan davranışları okuduktan sonra aşağıdaki ölçütleri dikkate alarak bu ölçütlere ne derece katıldığınızı gösteren ifadenin hizasında bulunan kutucuğun içine **X** işareti koyunuz.

Mükemmel(5)	: Hareket mükemmel bir şekilde gösterildi
Çok iyi (4)	: Hareket istenilen şekilde gösterildi.
İyi (3)	: Hareket gösterildi fakat noksanlık var.
Orta (2)	: Hareketi yapmaya çalıştı fakat oldukça azını gösterebildi.
Zayıf (1)	: Hareketin çok az kısmını gösterdi.
Gözlenmedi (0)	: Hareket gözlenemedi.

DAVRANIŞ BASAMAKLARI	Gözenmedi	(1) Zayıf	(2) Orta	(3) İyi	(4) Çok iyi	Mükemmel(5)
Sağ elle top sürme						
Göğüs pası						
V kat yapma						
Pas alma						
Jab step (hamle adımı)						
Top sürme ve sap turnike						
Box out ve rebound						
Baş üstü pas						
Sola doğru kat etme						
Pas alma ve sol elle top sürme						
Sol elle bacak arası top sürme						
Önden el değiştirerek top sürme (sağ elden sol ele)						
Önden el değiştirerek top sürme (sol elden sağ ele)						
Sağ elle bacak arası top sürme						
Sol el turnike						
Box out ve rebound						
Sol elle arkadan el değiştirerek top sürme						
Sağ elle reverse						
Kekeleme hareketi						
Sıçrayarak şut						
TOPLAM						
GENEL TOPLAM						